

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenski ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodni Tiskar“ Kraljeva ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 314.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
v Jugoslaviji: celoletno naprej plačan K 300—
polletno „ 150—
3 mesečno „ 75—
1 „ 25—
V inozemstvu: celoletno K 420—
polletno „ 210—
3 mesečno „ 105—
1 „ 35—
Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni večin po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon šte. 31.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K
Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Ivan Tavčar:

Na slepem tiru.

Menilo se je, da bo debata o koroških represalijah že vendar enkrat končana, ali videti je, da se hočejo gotovi krogi do sodnega dne o tem prepričati. Izrazila so se različna mnenja, in sedaj se misli, da se koroškim represalijam najbolj služi, če se robato napada zastopnike nasprotnih mnenj. No, pa to je pri nas že stara navada, posebno časnikarski mlinski kamni močno ropotajo, navadno pa teko prazni, da nima tisto, kar se zmelje, večkrat nobene cene.

Ne prihaja mi na um, da bi se spuščal v kake polemike. Dosedaj o tem kočljivem vprašanju nisem še zapisal besedice. Ker pa so zgoraj omenjeni gotovi krogi potisnili vagon teh represalij na slepi tir in ker hočejo na vsak način vsiliti svojo sodbo vsem, kar nas pod solncem diha in živi, povem prav odkritosrčno, da se ti sodbi ne podvržem, ker se ravno ne strinja z mojo vestjo in tudi ne s človekoljubjem, katero mora zastopati vsak olikan človek.

V zadevi koroških represalij so mogoča različna mnenja. Kakor velja svoboda povsod, mora veljati tudi tukaj. In nikakor ni dopustno, da bi se človeka, ako dá duška svojemu prepričanju, radi tega polagalo na klop, da bi — »držal« batine. Tudi je vprašanje omenjenih represalij tako važno, da danes ni glave med nami, ki bi smela nastopati s kako nezmotljivo avtoriteto ter meniti: kar jaz trdim, je edino pravo. Nezmotljiv ni danes noben človek in vsakemu se lahko pripeti, da zapiše veliko neumnost.

Naj se li naša država spušča v retorije ali represalije, to je vprašanje celokupne države, in izključeno je, da bi se vršile v Ljubljani represalije, o katerih bi v Beogradu ničesar vedeli ne hoteli. Mi pravimo — in pri tem ostanemo —: Represalije so izvanredno sredstvo in so včasih potrebne, vsikdar pa mora vodstvo celokupne države obdržati rešitev v svoji roki. To se pravi: skupno ministrstvo v Beogradu ima v tem pogledu prvo in zadnjo besedo. Stranka, ki zastopa v načelu takokomenovano centralizacijo, ne sme zahtevati, da bi se za hrbtom, brez vrednosti in brez dovoljenja celokupne vlade napravljale po posameznih pokrajinah različne represalije. To bi ne bil več centralizem, to bi bila anarhija, kakršno more zastopati kvečjemu naša komunistična stranka.

Josip Kremen:

J. S. Bach in njegova umetnost.

(K Čerinovemu koncertu dne 15. in 16. t. m.)

Daleč v najzgodnejšo mladost mi sega spomin. Vidim se v izšanski šoli, v sobi na levi vhoda. In vidim očeta — nadučitelja — organista — za fiharmoniko, za njim in na obeh straneh kmetiške pevke. Uče se latinske maše!

Otrok sem — poslušam — se prikramem skozi široka, z naškrobljenimi spodnjicami razčepčena krila tik k očetu in gledam, kako svira in poje ter ponavlja vedno znova, vedno ognjevitije, vedno zadovoljnejše. Poslušam, gledam in se čudim. Čudim se očetovi vztrajnosti, ne razumem, da se ne naveliča, nego je vedno veselejši in ponosnejši.

Meni pa je končno dolgčas. In natakem si na roke mehke očetove copate ter lazim po vseh štirih pod pečo v sosednjo očetovo spalnico, lazim iz spalnice naokoli v pevsko sobo in zopet pod pečo v neskončnem krogopazu.

Zelo majhen sem še, da počenjam brez sramu take otročarije in da brez ovire lahko lazim spodaj

skozi peč. Vendar se spominjam, da je tiste dni oče svojim pevkom govoril o nekem Bachu. In prav to za moje otroško uho smešno ime »Bach! Bach!« se mi je vtisnilo v spomin tako, da se mi ob spominjanju na očeta za fiharmoniko, za orglami ali za klavirjem vselej vsili tudi ime Bachovo.

»Bach, Palestrina, Beethoven, Mozart in Liszt!« V očetovih ustih sveta imena. Sai nisem imel pojma o njih; a moja otroška fantazija jih je posajala takoj poleg kralja Davida in Salomona. In čisto dobro se še spominjam kako mi je otroku pravil oče: »Ah, če umrjem, potem bo še lepše! Med muzikante pridem v nebesa; Bach bo orglal, Mozart dirigiral, angeli in svetniki bodo zbor, najslavnejši operni in koncertni pevci in pevke bodo solisti. — In tudi jaz bom goslal v gigantskem orkestru. Joj, to bo koncert! In trajal bo večno — večno!«

Tako je Bach zvezan z mojimi najstarejšimi spomini in zato si upam, nestrokovnjak, pisati danes o idealu svojega očeta. In pišem ponosen na svojega očeta. Ljudski učitelj, ki se je že pred petdesetimi leti navduševal za Bacha! In ki nam je sviral Beethovena, Liszta...

nega, o tem ni treba posebnega dokaza. Kar dosežemo, bo edino to, da centralni vladi, če bo poskušala intervenirati, otežkočimo pot, tako da bo naš zunanji minister, če bo potrkal na Dunaju, dobil odgovor: saj mi s svojimi koroškimi slovenskimi podaniki ne postopamo drugače, kakor postopate vi s svojimi nemškimi podaniki.

Vzemimo slučaj odvjetnika Šaupaha! Glavna grivica se mu je zgodila v tem, da odvjetniška zbornica v Celovcu, pri kateri je prošil, da bi smel odpreti svojo pisarno v omejenem mestu, ni hotela priznati njegove odvjetniške skušnje, katero je napravil v Jugoslaviji. To je bil glavni argument, in glede tega argumenta smo imeli pri nas že precedens. Neki Kupnik iz Maribora je hotel postati odvjetnik pri nas ter se je skliceval na svojo z odliko napravljeno skušnjo pri graškem nadsodišču. Ali njegova prošnja je bila zavrnjena, ker je odvjetniška zbornica čisto pravilno odgovorila, da graška odvjetniška skušnja ne velja za Jugoslavijo. Vse to se je zgodilo že nekaj mesecev pred Šaupahovim slučajem.

Zatorej nam glede težkega vprašanja represalij, bodisi proti Koroški, bodisi proti Italiji, ne bo ostalo drugega, kakor vso zadevo zaupno prepustiti centralni vladi, zbirati material, zbirati predvsem take vesti, ki so zanesljive, in vse skupaj odposiljati brez krika in vika po časopisih naši centralni vladi in od nje zahtevati, da stori vse korake, tako na Dunaju, kakor v Rimu, da ponča enkrat tisto neumno in nesposobno sovražstvo, kakor se danes proti Slovincem kaže tako v Avstriji, kakor v Italiji. Če je to »ljubljska limonada«, potem smo privrženci te »limonade«. Nikdar nas ne privede do tega, da bi se tudi v takih vprašanjih ne postavljali na stališče pameti — to pamet imenujete vi »limona!« — in nikdar tudi ne bomo zagovarjali mnenja, da za nas ne velja postava in da bodi človekoljubje pri nas nrtva točka.

Pamet, postava in človekoljubje — ta trojica nam more pomagati, posebno če vpoštevamo, da smo že na precej slabem glasu, tako v Londonu, kakor v Parizu, posebno pa v Rimu. Mi samo doma kričimo in vpijemo; da bi pa med svet zanesli svoje priitožbe, na to ne misli nihče. Prepričani smo, da nas bodo poseben Lah, pri katerih dobe Nemci vselej svojo zaščito, razkricali po pariških in londonskih časopisih, da smo nedolžne Nemce, posebno tudi žen-

ske in otroke, v zimi metali na mraz in jih pihali iz stanovanj ter jih puščali v snegu brez podpore in pomoči, vse to brez ozira, da so ti Nemci bili podaniki Jugoslavije in da jih varujejo določila pariške mirovne pogodbe. Pred svetom bomo stali kakor črni divjaki in vzelo se bo nam še tisto malo simpatij, ki jih uživamo danes med tem svetom.

Zatorej nam morajo gospodje že dovoliti, če smo nekoliko drugačnega mnenja, kakor ga oni prodajajo po svojih listih in čisto nepotrebno je, da nam očita »ljubljsko limonado«. Naša stranka ni naimočnejša v Sloveniji, in simpatije, ki poganiajo okrog nje, rastejo po malih in ozkih gradicah. Kdor misli, da se bo stranka dala rešiti samo s hudičevim oljem, potem jako dvomi, da se bo

račun s tem oljem obnesel. Malo pametno je, pri vsakem navskrižu v posameznih mnenjih takoj kričati o »ljubljski limonadi«. Najsi je limonada to ali ono, dostikrat je zdrava pijača za bolnika; in da smo danes v Jugoslaviji še bolniki, o tem morda tudi »diplomati«, ki so spisali članek »Na slepem tiru«, ne bodo dvomili. Položaj v Beogradu še ni popolnoma razjasnjen; danes tičimo zgoraj na kolesu, to kolo pa se vrti in lahko se pripeti, da bomo zopet pod kolesom. Nikdar ni dobro, ravnati se po izroku: zob za zob! — ker je vsikdar mogoče, da prideš tudi ti v položaj, da ti bodo začeli zobe izbijati, posebno zategadelj, ker si jih svojčas drugim ti izbijal. Pač res, vselej in tudi v politiki, je pamet boljša kot žamet!

Univ. prof. dr. Rado Kušej:

Država in cerkveno pravo.

Vprašanje, v koliko je cerkveno pravo obvezno za državo, tudi za našo dobo nikakor ni brez pomena. Na prvi hip se vsiljuje vsakemu odgovor, da cerkveno pravo kot versko pravo za nikogar, tedaj tudi za državo ne more biti obvezno, ker je vsled verske svobode odvisno od proste volje državljanov, se li hočejo pokoriti cerkvenim zakonom ali ne. To je sicer istina, in vendar s tem vprašanje za državo samo nikakor ni rešeno.

Država lahko zavzame napram cerkvenemu pravu različno stališče: 1. prizna ga ali v celoti ali pa deloma tudi za se obveznim; 2. prepusti cerkvi sami zakonodajo v lastnem delokrogu; 3. cerkvenega prava ne prizna in mu odreče izvedbo.

V državah, kjer je uzakonjena gotova cerkev kot državna cerkev, bo tvorilo vsaj po vsebini cerkveno pravo del državnega prava. Cerkev je tukaj priznana kot državna institucija, njene uredbe tvorijo del obče državne organizacije. Cerkveno in državno pravo se dostikrat izpopolnjujeta, državni zakon se sklicuje na cerkvenega in obratno. Ne moremo si misliti, da bi bilo državljansko zakonsko pravo v Srbiji in carski Rusiji različno od pravoslavne cerkvenega prava, že zaradi tega ne, ker so izvrševala in v Srbiji še izvršujejo sodstvo v zakonskih sporih cerkvena sodišča. Kdor krši cerkveni zakon, krši obenem državnega in odgovarja za vse posledice take kršitve. Sodbe cerkvenih sodišč se morajo prisilno izvršiti po državni ob-

lasti, ker so cerkvena oblastva v pravnem smislu le posebna vrsta državnih organov.

Kjer gre pa samo za delno priznanje cerkvenega prava po državi, tam veljajo dotični cerkveni zakoni formalno kot državni in uživajo s temi enako zaščito. Vsak konkordat, ki je odobren po državni zakonodaji in pravilno razglašen, je smatrati kot državni zakon; na ta način dobijo namreč državljani obvezno moč. Drugače sta vezana nanj samo pogodbenika, to je, papež in vladar vsake za svojo osebo.

Povsod tam, kjer je izvedena stroga ločitev cerkve od države, cerkveno pravo za državo sploh ne obstoja. Država pozna samo svoje lastne zakone, za vero in versko pravo nima nikakega zanimanja. Cerkvena organizacija je zanjo družvena zadeva, kršitve cerkvenega zakona ima soditi cerkev sama, nje nih sodb država ne priznava in jih tudi ne izvršuje. Kjer bi cerkveno pravo se hotelo uveljaviti v nasprotju z državnim zakonom, tam bi država z vso silo nastopila proti rušilcem javnega reda.

Država pa končno lahko prepusti cerkvi zakonodajo v lastnem delokrogu oziroma jo mora prepustiti tam, kjer se uzakoni načelo verske svobode in paritete. To načelo smo imeli uzakonjeno v Sloveniji in Dalmaciji že dosedaj, in bodoča ustava ga bo uzakonila za celo našo kraljevino. To je dalekosežnega pomena tudi za katoliško cerkveno pravo, ki se je šele v času svetovne vojne,

Šele sploščka 19. stoletja je muzikalni svet zvedel, kakšni orjaki so bili glasbeni velemoštri prve polovice 18. veka: Händel, Bach i. dr. Šele sto let po Bachovi smrti so začeli pred svetom razkrivati neizmerno bogato dedščino Bachovo. Dotlej sploh niso vedeli več za njo! In še danes, zopet po stoletju imajo glasbeniki s to dedščino — s pozabljenimi, izgubljenimi, zametanimi zakladi umetnosti polne roke dela.

Čudna je usoda Bachova. Dasi je bil v življenju (1685—1750) vesplošovan skladatelj in glasbenik, so bila njegova dela vendarle znana le ozkemu krogu njegovih znancev, učencev in prijateljev. A po smrti ga je svet pozabil tako temeljito, da je vstal v novo, a večno življenje šele na pragu 19. stoletja. Šele takrat je Bachov pomen postal razumljiv širšim glasbenim krogom, in tekem vsega 19. veka je prirastalo število Bachovih del vedno več in več k repertoarju najodličnejših umetniških institutov. Bachovi sodobniki nlezvali del niti niso mogli poznati. Objava je bil namreč le nekaj skladb za klavir in orgle. Vedeli so, da le nglasbil kantate in pasijone, ki pa niso vzbudile širše pozornosti.

Veliki petek l. 1726, ko se je prvič izjavjal Matevžev pasijon, ni bil za muzikalni svet Leipziga nič poseben dogodiljak. No, saj se menda niti Bach sam ni zavedal, da so njegove kantate in pasijoni velike umetnine. Drugače si pač ne moremo razlagati dejstva, da mu ni prišlo niti na um, priobčiti javnosti vsaj nekatere izmed njih.

Pisal je zase, za cerkev in svoje učence ter kvečjemu še za prijatelje. Zato pa tudi leži toliko mirnosti in svečanosti na njegovem delovanju in ustvarjanju. Njegova dela so bila le sama sebi namen, na slavo in zaslužek se ni Bach ob njih niti spomnil. Dasi kralj v svoji umetnosti, orjaški heroj muzikalnega znanja, je Bach dokazal, da nima najvišja in večna umetnost z reklamo, klikarstvom, hrupnim priznanjem sodobnikov ter s špekulacijo nič opraviti.

Prva moža, ki sta znova odkrila Bachovo veličino, sta bila Forkel in Rochlitz. Prvi, glasbeni ravnatelj na univerzi v Göttingenu, je izdal leta 1802. majhen življenjepis Bachov ter naštel svetu, kaj je moister vse ustvaril. Rochlitz je opozoril človekveštvo v svojih finih analizah na lepote Bachovih del, Mendelssohn pa je njune besede izpremenil v dejanje

ter prvi l. 1829. v berlinski »Singakademiji« uprizoril Matevžev pasijon. In svet je strmel, Bach je — oživel!

Cemu nas privlači njegova umetnost? Glasba svobodnega stila, ki je nastopila po Bachovi smrti, se je izživela do najskrajnejših konsekvenc. Mi vemo, da dramatičnost in čustvenost končno vendarle ne zadovoljuje docela potreb muzikalnega čuta. Zato hrepenimo včasih tudi po glasbi plemeniti in dovršene oblike. Postali smo za razprejanje obligatnih glasov sprejemljivejši, kakor ni bil morda noben rod pred nami. Polifonska umetnost deluje na nas elementarneje, kakor je delovala v Bachovih časih. Prebrodili smo pač raztrgana in razkopana polja moderne umetnosti ter smo postali lačni in žejni vzvišene pravilnosti.

Bach pa živi v obliki ter stoji hkratu nad njo; pravilo zanj ni nikak spona. Ustvarja svobodno, a teži neprestano za harmonično enotnostjo, odklanja zunanja, a išče lo notranja sredstva, se izogiblje efektom rafiniranega orkestriranja ter hoče s priprostim aparatom izraziti velike ideje. Bogastvo invencije mu nadomešča zunanjo učinkovitost. In sodba vsch Bachovih poznavateljev,

namreč o binkoštih 1917 v popolnoma novi opremljeni razglasilo za vsa katoliški svet in stopilo v binkoštih 1918 kot Codex juris canonici v veljavo.

Stališče, ki ga more naša in vsaka paritetna država napram novemu cerkvenemu zakoniku zavzeti, je lahko določiti, ako se držimo pri tem vseh političnih ozirov.

Katoliški cerkvi je bil dosedaj priznan značaj javnopravne korporacije, ki upravlja in ureja svoje notranje zadeve samostojno, to je, potem samouprave. Na Hrvaškem, kjer velja še sedaj konkordat iz leta 1855, je stališče katoliške cerkve še ugodnejše, a gotovo je, da ji bo ostala samouprava v notranjih zadevah tudi v bodoče v celi kraljevini.

Skoraj izključno na notranje zadeve cerkve se pa nanaša novi cerkveni zakonik. Iz tega izhaja, da nam nudi vsebino avtonomnega prava katoliške cerkve, enako veljavno za celi svet, veljavno tedaj tudi za našo državo. V kolikor je avtonomija po zakonu zajamčena, mora biti mogoča tudi avtonomna zakonodaja, in zakoni, ki se drže okvira samouprave, se morajo priznati tudi od države. Država mora tedaj ta avtonomni zakon upoštevati in ščititi, ker mora upoštevati in ščititi po njenih lastnih zakonih priznani samoupravo.

Seveda bo morala država meje avtonomije šele začrtati, toda glede tega, kaj spada med notranje zadeve cerkve, ne bodo mogoči tehtni dvomi. Danes hočem le v zaključek zadnjega članka o narodni cerkvi izraziti svoje mnenje glede odstavljene »narodnih svečnikov«, ki se navzile obdobji po pristojnih cerkvenih oblastih ne umaknejo s svojih župnij.

Prisegli so na verski zakon, bili so nameščeni in umeščeni po njegovih predpisih, po njegovih določbah jim je bil odmerjen delokrog, iz cerkvenega imetja so dobivali dohodek. Bili so organi avtonomne cerkve, pa so kršili njene zakone in pozabili

na svojo prisego. Izneverili so se cerkvi, v koje službi so se nahajali, in ta je po svojih zakonih postopala proti njim ter jih odstavila. Siloma jih pa ne more odstraniti, ker ji manjka izvršilnih sredstev. Ali ima država dolžnost, izvršiti cerkveno sodbo, ako jo škof za to prosi?

Na to vprašanje mora slediti odločen »da«, ako je smatrati cerkveni zakon za avtonomno pravo, ki ga mora priznati tudi država, ker bi sicer avtonomija zgubila vsak pomen. Tudi avtonomno pravo je del javnega reda, ki ga je država dolžna varovati napram vsakomur. Če preprosti čut pravice in poštenosti velevala, da zapuste tisti, ki so kršili cerkveni zakon, svoja od cerkve jim podeljena mesta. Saj jim je prosto, ustanovijo novo versko družbo in prevzeti v njej novo službo. Ni pa v skladu s pravnim redom, da skušajo to storiti na stroške cerkve, koje zakonom so se sami izneverili. Država, ki bi to tudi samo molče odobraval, bi grešila proti lastnemu pravu, proti pravicam priznanih verskih družb in proti onim državljanom v prizadetih župnijah, ki se niso pridružili novemu pokretu. Zato je zavezana, dati škofom svoj brachium saeculare na razpolago, če je njih sodba v predpisih verskega, to je, avtonomnega cerkvenega prava utemeljena.

Reformistično gibanje v naši državi še ni zavzelo znatnega obsega. Gre več ali manj le za pojave nezadovoljnosti v vrstah duhovništva z obstoječim pravnim redom, ki mu pa manjka znotrajne prepričljivosti in zunanje moči, da bi moglo v sedanjem versko-mlačnem času prodreti. Uspeh na zunanji in notranji prepričevalnost pa bi bila edina čimtelja, ki bi zamogla novo gibanje povesti preko ovir obstoječega prava. Še bolj kakor na Češkem, kjer se nahaja »Jednota narodne cerkve« že na pol poti do popolne kapitulacije, se kaže jasno pri nas, da je pravo kot izraz volje sklenjene skupnosti močnejše kakor želje poidecev.

Naši kulturno-politični odnosi z Italijo.

Beogradski dopisnik zagrebške »Riječi« je imel zelo interesanten razgovor z dr. Lujo Vojnovićem, našim delegatom pri bodočih pogajanjih z Italijo.

Na dopisnikovo vprašanje glede bodočih kulturnih odnosov med našo in italijansko kraljevino, je odgovoril dr. Lujo Vojnović med drugim:

Zelo pozno se bo zacelila rana našega naroda, ki mu jo je zadal italijanski narod s tem, da ga je smatral predvsem za sovražnika svoje kulture in ker ga je predstavljal svetu kot narod inferiorne civilizacije. Vsa kampanja, ki jo je vodila Italija proti našemu edinstvu in narodnemu ujedinenju, izvira iz tega radikalno pogrešenega mišljenja, ki so ga v novi Italiji žal razširili večinoma naši jadranski narodni odpadniki. V enigraciji smo delovali z vsemi silami na to, da izbijemo iz italijanskega naroda to mišljenje in da ga spravimo na pot simpatije in zavezništva, ki so ga pripravljali pred več kot 50 leti slavni Italijani: Mazzini, Cavour in Garibaldi, zlasti naš rojak Nikola Tommaseo. Naši odnosi z Italijani so bili pred 40 leti zelo prijateljski in prisrčni. Najbolji dokaz za to je dejstvo, da so naši največji narodnjaki iz Dalmacije polagali izpite na padovanski univerzi. Pa tudi mnogi Hrvati iz Hrvaške so se družili z italijanskimi dijaki in patrioti ter so skupno pripravljali edinstvo Italije in edinstvo Jugoslavije. Neposredno pred sklopom trozveze med Nemčijo, Avstrijo in Italijo se je otvorilo v Zagrebu vseučilišče. Svečanosti, ki se je vršila pod pred-

sedstvom našega slavnega škofa Strossmayerja, so prisostvovali tudi zastopniki vseučilišč v Bologni in Padovi. Rektor bolognske univerze je imel v Zagrebu znamenit govor, v katerem je na slovesen način izročil pozabljenosti spomine leta 1848 ter prinesel hrvatskemu narodu pozdrav Italije in njenih kulturnih krogov.

Na vprašanje, ako je trozveza vplivala na naše odnose z Italijo, je odgovoril Vojnović:

Z Dunaja in iz Pešte se je pričela širiti sistematična kampanja proti jugoslovenskemu narodu. Avstrijska politika je strašila Italijane s panslavizmom tako, da so Italijanski politiki in državni nasledili Avstriji in začeli govoriti o ruski nevarnosti in da smo mi ruska predstraža na Jadranskem morju. Temu novemu sovražnemu razpoloženju v Italiji nismo posvetili dovolj pozornosti, in ker nismo znali voditi nobene narodne propagande v inozemstvu, tudi nismo storili ničesar, da se upozna Italija z našim kulturnim razvojem.

Tako je bilo do leta 1914. O razvoju odnosov med svetovno vojno in pozneje je rekel Vojnović:

Italija je popolnoma zavrgla idejo Garibaldirja, Mazzinija in Tommaseja o preporodu in ujedinenju našega naroda ter postopala z nami kakor z navadnimi avstrijskimi pokralinami. V Londonu je sklenila pogodbo, po kateri bi imel velik del naših kraljev pripasti Italiji, ter ni smatrala tega dela našega naroda za sestavni del naše narodne celote, ampak za sovražno avstrijsko ozemlje, ki je bilo nekdanje italijansko, po-

zneje pa s silo poslovanje. Mnogi naši ljudje so s peresom in besedo prepričevali Italijo, da želi naš narod najintimnejše zveze z italijanskim narodom, toda na podlagi: vsakemu svoje, to je, na podlagi narodne posesti. Italijani pa so vkljub temu nadaljevali svojo kampanjo proti nam.

O rapalski pogodbi je rekel, da bo to vprašanje preje ali pozneje prišlo pred narodni forum. Rapalska pogodba je za sedaj sestavni del našega javnega in mednarodnega prava. Rapalska pogodba pomeni konec našega nezdravega spora z Italijo. Na vsak način je dobro, da je Italija s to pogodbo priznala naše ujedinenje, da je priznala ono, kar smo il mi preje neprestano govorili: da je ustanovitev naše države »eden od najvišjih ciljev vojne, za katere so se je vojevala Italija«.

O bodočih odnosih z Italijo je izjavil: Mislim, da bo treba tako z naše strani kakor italijanske strani mnogo dobre volje, da se zacelijo rane preteklosti. Najlepša prilika za to bi bila letos ob priliki 600letnice Dantejeve smrti.

Seja ustavnega odseka.

—d Beograd, 10. marca, 29. seja ustavnega odbora se je otvorila ob 9.30. Predsednik dr. Ninčić je izjavil, da je ožja konferenca zastopnikov strank pretresala na seji člene, ki so bili rezervirani in razpravljali o odloku VII., ki govori o upravni oblasti. Tudi druga konferenca, ki se bavi s socialno-gospodarskimi vprašanji se je zanimala za III. oddelek in se je dosegel sporazum skoro v vseh točkah. Preide se na dnevni red. Predčita se člen 86., kakor se je določil na konferenci včeraj dopoldne: »Za vojne ali splošne mobilizacije more narodna skupščina za vse državno ozemlje, za oborožene vstaje pa v posameznih državah delih s posebnim zakonom začasnou ukiniti nastop državljanske prava: pravo združevanja in dogovarjanja, svobode kretanja, nedotakljivost stanovanja, pismen in brzojavnih sporočil. Na isti način se more omejiti tudi svoboda tiska, za oborožene vstaje v dotičnem delu države.« — Dr. Marković (komunist) ne uvideva nobenega razloga za take omejitve. V interesu smotra samega, ki se želi doseči, je, da se te odredbe popolnoma izključijo. Zato bodo komunisti glasovali proti temu členu. Pri glasovanju je bil člen 86. sprejet v tej redakciji z večino glasov. Nato so pretresali oddelek o sodnih oblastih. Minister za konstituantno Trifković je izjavil v imenu vlade, da pristane na to, da popolnoma odpade III. odstavek čl. 70., proti kateremu se je v odboru samem izjavilo več glasov. To je oddelek, ki govori o posebnem sodnem postopanju v izjemnih primerih. Člen 70. bi se imel glasiti: »Sodniki so neodvisni pri izrekanju prava in ne stoji pod nobeno oblastjo, vendar sodijo po zakonu. Sodniki in sodna oblastva se smejo ustanovljati samo z zakonom, nikdar pa se ne smejo ustanovljati izredna sodišča ali komisije za razsojevanje.« Za to redakcijo se je dosegel sporazum v ožjem odboru. Pri glasovanju je bil člen sprejet soglasno. — Preide se na čl. 57., ki govori o upravni oblasti. — Dr. Vošnjak (zemljoradniški) pravi, kar se tiče členov 57 do 62, bi bilo bolje, da se ta oddelek imenuje »upravne oblasti«, temveč: »ministri«, ker ti členi govorijo samo o ministrih. — Dr. Radonić (radikalec) ne uvideva potrebe, da se sprejme v ustavo institucija o ministrskih podtajnikih ali pomočnikih. Kot dokaz, da to ni potrebno, navaja an-

gleške razmere. — Dr. Dulibić (jugoslov. klub) smatra postavljanje državnih podtajnikov za popolnoma odveč, da je že aktivnih ministrov preveč, in ako vzamemo še ministre brez portfelja in če dodamo ministrske pomočnike, ne bi imeli nič manj kakor 40 parlamentarcev, članov te skupščine, ki bi bili interesirani, plačani in vezani z vlado. To je preveliko število napram številu članov v skupščini. Glede odredbe imenovanja nižjih uradnikov pravi, da tako popolnoma izostane. To se lahko prepusti ali uradniški pragmatiki ali posebnemu zakonu. — (Nadaljevanje sledi.)

—d Beograd, 10. marca. Radikalec dr. Vujičić nasprotuje temu, da bi se ustanovila mesta ministrskih pomočnikov in pravi, da ta naredba sploh ne spada v ustavo. Posl. Ljuba Jovanović čita nato stavek: »Vsi ministri skupno tvorijo ministrski svet, ki je neposredno podrejen kralju. Kralj imenuje predsednika in člane ministrskega sveta. Ministri stoji na čelu posameznih panog državne uprave.« Pri glasovanju je bil prvi stavek tega člena odklonen. Minister za konstituantno Trifković pravi, naj bi ustavni odsek še ne razpravljali o členu 57., narkar se ta člen odgodi. — Preide se na člen 59.: »Ministri morejo biti obtoženi za svoja službovanja, kakor tudi pet let potem, ko so že odstopili. Predlog, naj se obtoži minister, se mora predložiti pisмено in mora vsebovati točno obtožbo. Kadar obtoži ministra narodna skupščina, mora dve tretjini prisotnih članov glasovati o tem, ali se minister izroči sodišču.« Člen se nato pri glasovanju sprejme z večino glasov. Potem se čita člen 60.: »Ministre sodijo državna sodišča, ki obstojajo iz šestih državnih svetnikov in šestih kasacijskih sodnikov, ki razpravljajo v plenarni seji. Predsednik kasacijskega sodišča je obenem tudi predsednik državnega sodišča. Za one prestopke, ki niso naznačeni v kazenskem zakonu, se bo kasneje odredilo z zakonom o ministrski odgovornosti. Natančnejše odredbe o ministrski odgovornosti vsebuje poseben zakon.« Člen se sprejme pri glasovanju z večino glasov. Predsednik dr. Ninčić izjavi: »Ker se na konferenci delegatov ustavnega odseka o členu 61. še ni dosegel končno veljavni sporazum, ker se je seja prekinila, je treba ta člen toliko časa odgoditi, dokler se ne konča razprava in doseže sporazum v ožji komisiji.« Minister za konstituantno pravi, da se je ministrski svet sporazumel v tem, da se členu 80. doda tale odredba: »Predsednik in polovica članov glavne kontrole morajo biti diplomirani pravniki, ostali členi morajo biti bivši finančni ministri ali na morajo imeti deset let ukazne službe v finančni stroki.« Člen se z dopolnilom ministra za konstituantno soglasno sprejme. Predsednik prosi delegate posameznih skupin, ki so že včeraj sodelovali v ožjem odboru, naj takoj prično razpravljati o členu 61. Nato se je seja ob 11.15 zaključila. Prihodnja seja bo v soboto ob devetih z istim dnevnim redom.

—d Beograd, 10. marca. Včeraj je bila seja ministrskega sveta od 16. do 20., na kateri je ministrski predsednik in minister za zunanje stvari Pašić poročal o zunanjem položaju v zvezi s prekinjenimi odnosi med Nemčijo in entento. Poleg tega so razpravljali o redakciji onih členov ustavnega načrta, ki jih je predložil minister za konstituantno Trifković po diskusiji v ustavnem odboru.

NOVA KONFERENCA.

—d Berlin 9. marca. Reuterjev urad javlja iz Londona: Angleško časopisje piše o možnosti nove konferencie, ki bi se po glasovanju v Gornji Slezijski vršila v Londonu ali v Stree ob Lagu Maggiore. Kakor se govori, se v

kratkem skliče zborovanje zavezniških izvedencev v Parizu.

NEMCIJA PROTESTIRA.

—d Berlin, 11. marca. Dopisnik »Neue Freie Presse« doznava, da je včeraj ministrski svet sklenil, da predloži nemška državna vlada zvezi narodov svoje pravne pridržke glede sankcij, ker so sankcije v nasprotju z versajlsko mirovno pogodbo. Zahteva, ki jo je več poslancev izrazilo v zbornici, naj bi Nemčija odslej versajlske pogodbe ne priznala več, je bila odklonjena. Dr. Simons je izrazil svoje prepričanje, da se bo končno gotovo tudi ves svet uprl sankcijam, ker ima vendarle vsak človek vest. Zadržanje dr. Simonsa v najnovejši politiki se smatra za popolnoma na mestu.

AVSTRIJA NA POTU V LONDON.

—d Pariz, 11. marca. Avstrijski zvezni kancelar dr. Mayr je dospel v Pariz ob pol 11. in je opoldne odpotoval v London. V nekem razgovoru je izjavil, da potuje v London, da doseže pomoč Avstriji v obliki posojila na dolge roke, da bi mogla Avstrija začeti z delom. Dejal je: Nočemo živeti kot prosjaki v Srednji Evropi, ampak od svojega dela.

BELGIJSKI SOCIJALISTI O ZASEDBI NEMškega OZEMLJA.

—d Berlin, 10. marca. Listi javljajo iz Bruslja: Neka socialistična skupina v zbornici se je danes posvetovala o zasedbi nadaljnjega nemškega ozemlja in o londonskih dogodkih. Več poslancev je ostro obsodilo politiko sankcij, češ da je šla ententa predaleč. Edini poslanec Van der Velde je branil sankcije.

TISKARSKA STAVKA V SLOVAŠKIH TISKARNAH?

—d Praga, 11. marca. »Prager Tagblatt« javlja iz Bratislave, da so včeraj vsled prekinitve medznih pogajanj v tiskarski obrti slovaški tiskarji pričeli izvajati pasivno rezistenco. Delodajalci so izjavili, da so pripravljeni za nova pogajanja, če se rezistenca neha izvajati.

PRED STAVKO V OSTRAVI.

—d Praga, 11. marca. Organ rudarjev »Nazdar« javlja, da je prišlo med lastniki rudnikov in delavstvom v ostrovsko-karvinskem premogovnem okrožju do velepomembnih nasprotij, ki bodo gotovo dovedla do splošne stavke v dotičnem okrožju.

REVOLUCIONARJI V PETROGRADU.

—d Berlin, 11. marca. »Lokalanzeiger« javlja po brzojavki »Timesov« iz Rige: Revolucionarne čete so se postavile Petrogradu. Iz Moskve javljajo, da so poizkus vstale boljševiški kazaki krvavo zadušili. Dne 7. t. m. so se tamkaj boji zopet pričeli, v katerih pa so povsod zmagali revolucionarji.

FRANCOZI ZASEDLI REVAL.

—d Berlin, 11. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Stockholma: Kot se javlja iz Revala, so dospeli v ondotno luko tudi francoske pomorske čete. Več oddelekov se je izkrcalo in zasedlo Reval. Ogromne zaloge, ki so bile določene za boljševike in bi se imele odpeljati, so bile zasežene. Kakor se govori, so te čete zasedle tudi Narvo.

DOGODKI V RUSIJI.

—d Moskva, 11. marca. Mornarjem posad v dveh uporniških utrdbah v Kronstadtu, ki so hoteli preiti k sovražniku, so to preprečili častniki. Navzile ostrim odredbam proti desertacijam, se prebegovanje množi.

—d London, 11. marca. Kjerjenski je dospel včeraj v London.

—d Moskva, 11. marca. Po poročilu ameriških dopisnikov, je po preteku stavljenega ultimata trdnjava Krasnaja Gorka otvorila topniški ogenj na bojno ladjo »Petrovavlovsk«. Ladja je poizkušala zapustiti luko, kar pa se ji ni posrečilo zaradi ledu. Na krovu ladje vlada neednost. Del mornarjev hoče častnike, ki so upor povzročili, izročiti sovjetski vladi. Govore, da se je nekaterim častnikom posrečilo, vtihotapiti se iz Finske v Kronstad. Te vesti so neutemeljene ter je postopanje finske vlade popolnoma korektno. Iz neke brezlične brzojavke izhaja, da nameravajo uporniki bombardirati finksko obalo, da zapletejo finksko vlado v konflikt. Moskovska vlada je Finsko že obvestila, da nikakor ne mara ogrožati prijateljskih odnosov med obema državama in da bo ukrenila vse potrebno, da prepreči, da bi prenesli uporniki pozorišče boja na finksko ozemlje. Upor v Kronstadtu je le osamel slučaj. O protirevoluciji v Rusiji ni govora. Petrograd in Moskva sta mirna.

—d Varšava, 11. marca. Po brzojavkah iz Helsingforsa so uporniki v Moskvi poskusili polastiti se Kremļa. Napad so odbile kitalske, latviške in baškirske čete. V Moskvi je bilo ustreljenih nekaj carskih generalov. V Petrogradu divja požar. Železnica Harkov — Kijev je pretrgana. O nemirih v Moskvi poročajo dalje: Oklopni avtomobili vozijo po mestu in streljajo na množice. Uporniki so poglani v zrak brzojavno centralo.

je, da je med vsemi muzikalnimi heroi najbolj samotvoren. Manje posrečenihi tem in motivov pri Bachu sploh ne bo zaslediti, ker vsi so značilni in pregnantni. In banalnega ni med njimi. Bogastvo ritmov pa je edinstveno in gracia njegove glasbe vir najčistejšega razkošja. Tudi v najresnobnejših kompozicijah se kaže ta gracia in celo preko njegovih namočnejših ustvaritev je razlita neka čudovita ljubeznivost.

Toda poleg formalne vzornosti odlikuje Bachovo umetnost naibogatejša duševna vsebina. Presenetljiva je njegova slikovitost v tonih. Bach ne izpušča prilike, ko lahko na temelju besedila slika dogodka v naravi, v nebesih in v dušah, izraža roinenje viharja, šumljanje vetrca, pljuskanje valovja, kupičenje in razgibanje oblakov, zvonjenje veselih ali tužnih zvonov, zibanje angelov na oblakih, padanje človeka v grob ter njegovo vstajenje. A v vsem čuva mero. Njegovo slikanje v tonih je čustveno, a ne čutno, le naznačuje, ne pretirava, nezo prepušča domišljiji, da slika sama dalje. Tako je besede v njih najgloblji pomenu ter jim daje najživejšega izraza.

Pravijo, da ni v tesnem vezanju besede in tona Bacha doslej še noben skladatelj prekosil in da mu gre zato pred vsemi naslov »pesnik v tonih«. Njegova umetnost je v svojem bistvu realistična, a pripoveduje, kako je velik čist duh stvari doživljal in kakšen je svet onemu, ki se zna dvigniti v carstvo luči in lepote. Tako je Bach obenem velik mistik. Njegova duša je našla mir v večnem duhu božjem in zato leži toliko svečanosti in vzvišeno čistega na njegovih glasbi. Ne razburja, nego pomirja, dviga nad posvetnost ter upokoja, teši.

Kdor posluša to godbo in petje ne le z ušesi, nego tudi z dušo, se zave, da stopa po sveti zemlji in Bach mu bo prijatelj in tolažnik, ki pomaga premagati bridkosti in skrbi vsakdanjega življa ter kaže pot, ki vodi k miru in blaženstvu...

Tako pišeta o Bachu dr. H. Riemann in dr. A. Schweitzer. Bach še danes moderen.

Nič drugačen ni v izražanju misli in čustev. Njegova glasba ni le lepa obleka tekstova, nego zgrabila

Prijatelj dr. Čerin je oboževal Bachov. Pred 23 leti je z Glas-

beno Matko izvajal Matevžev pasijon v Ljubljani; zdaj ga izvede drugič. »Čemu se trudiš, ko ti ogromno delo ne prinese ne slave, ne blaga, morda niti malo hvaležnosti?« sem ga vprašal. Pa se je otožno nasmehnil ter dejal: »Plačilo mi bo v delu samem. Izvajanje tega Bachovega umtovora mi bo dovolj užitka za ves trud!« — In prijatelj se ubija: poldrugi mesec zabada, pa — podnevi in ponoči, svira, poje, ponavlja vedno znova, poskuša za jokleno neumornostjo iz — golega navdušenja za lepote Bachove umetnosti, iz fanatizma, ki žene k nečuvni vztrajnosti vsakega pravega muzika.

Onal je tudi mojega očeta. Prav do smrti. Zato razumem dr. Čerina in njegovo strast za Bacha. Ko pa pojdem poslušat njegovo izvajanje v franciškansko cerkev, si bom predstavljaj: Bach orgla, Mozart dirigira, angeli in sveniki pojo... tam zadaj neke v kotu pa tišči gosli pod brado moj oče... In užival bom podvojeno radost...

ARETACIJE SINDIKALISTOV V ŠPANIJI.

— d Madrid, 10. marca. (Havas). V obliki Escinos so aretirali tri osebe, ki so imele motorna kolesa. Dolže jih, da so se udeležili atentata na Data. V Barceloni je policija istotako izvršila mnogo aretacij. Posebno veliko sindikalistov je bilo aretiranih.

IZPRAZNITEV CILICIJ.

— d Pariz, 11. marca. Ministrski predsednik Briand in turška delegacija sta sklenila dopolnilno pogodbo glede hitrega izpraznjenja Cilicije, glede varstva ujetnikov ter lastnine in varstva manjšin.

Sprejem beogradskega občinskega sveta na Sorboni.

Pariz, 7. marca 1921.

Danes so bili sprejeti beogradske župan in mestni svetniki od predsednika in članov vseučiliškega sveta pariške univerze. Slavnostni sprejem se je vršil v dvorani Louis liard na Sorboni. Predsedoval je Paul Appel, rektor akademije. Slavnostni so prisostvovali visoki civilni in vojaški funkcionarji in mnogoštevilni člani naše pariške kolonije, med temi mnogo dam.

Govorili so Paul Appel, nato Flau mont, profesor slovenskega slovstva na filološki fakulteti, ki je naglašal, da je posebna potreba, da se vezi med jugoslovnsko in francosko inteligenco se boli pomnožilo, za kar so posebno poklicane univerze. Pred vojno in posebno med vojno je študiralo že na tisoče Srbov v

Franciji, kjer so našli pravo gostoljubnost. Vrnivši se, bodo razširjali doma francoski jezik in kulturo. Pariška univerza hoče stopiti v ožek stik z jugoslovnskim v Beogradu, Skoplju, Subotici, Zagrebu in Ljubljani in na ta način še tesneje združiti narod francoski z bratskim narodom jugoslovnskim, ki jih je usoda navezala drug na drugega. Živahno odobravanje in ploskanje je sledilo tem besedam. Nato je govoril Luchaire, generalni inšpektor javnega pouka, ki bo čez par dni odpotoval v Jugoslavijo v posebni misli francoske vlade.

Slednjič se je beogradski profesor in poslanec Rista Odavčić v toplih besedah zahvalil za prijazen sprejem, ki jim ga je priredila pariška univerza.

P. V. B.

Politične vesti.

== Zopet nemške laži. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Celovca, da bo vlada v Beogradu odredila revizijo ljudskega štetja na Štajerskem, ker so se tam vršile nerednosti pri ljudskem štetju na škodo Nemcev. Ubogi celovski Michli!

== Letošnji proračun. Skoro vse državne oblasti so poslale finančnemu ministru svoje proračunske predloge za tekoče proračunsko leto. Na podlagi teh poročil je razvidno, da so narasle zahteve za novo leto. Proračun za preteklo leto je znašal nekaj nad 4 milijarde dinarjev. Dosedaj predloženi proračuni presegajo svojo 8 milijard dinarjev, kar bi značilo za vsako osebo, vstevši ženske in otroke, okoli 666 dinarjev davka na leto. Ministrstvo za vojno in mornarico stoji tudi tokrat s svojimi stroški na prvem mestu, za njim ministrstvo za promet in javna dela s svojimi zahtevami za zgradbo novih železnic in cest. Dasi so nekatere teh zahtev upravičene, je vendar ministrstvo za finance sklenilo z ozirom na finančno moč države, da se predvidene vsote reducirajo na najmanjše mere, na najpotrebnejše za sedaj. V ta namen bodo sklicani za 15. t. m. delegati vseh ministrstev na posvetovanje, na katerem se bo razpravljalo o vseh posameznih letošnjih proračunih ter izvršilo potrebno reduciranje.

== Upravna razdelitev države. Ožji odbor ustavnega odelca je imel 11. t. m. od 9. do 13. svoje sejo, na kateri se je razpravljalo o členu 62. vladnega ustavnega načrta, ki govori o upravni razdelitvi države. Poslanec Juraj Demetrovič je predlagal, naj se ta člen izdela na podlagi doseganja razdelitve države v srede, okrožja in županije, v Srbiji pa naj bi se doseganje srezal razdeliti na večji obseg. Upravna razdelitev države na podlagi tega predloga je znatno zblížala stališča vseh skupin. O členu 81. se danes ni razpravljalo.

== Zemljoradniški in vlada. Kakor se tu aplošno sodi, ne bodo zemljoradniški vstopili v vlado, ker nasprotujejo plačanju odškodnine begom, spajanjem in velenostim.

== Ožji odelci. Dne 9. t. m. dopoldne po seji ustavnega odelca so imeli konferenco predstavniki klubov, na kateri se je takoj pričela razprava o členu 61., ki govori o oblatvenih navedbah na podlagi zakonskega pooblašča. Razpravljalo se je o vojnih sodiščih, vendar se razprava o tem vprašanju še ni končala. Nadaljevala se je razprava o členu 57. in 58. Glede člena 57., ki govori o državnih podtajnikih, odnosno pomočnikih ministrov, se ni dosegel sporazum, kakor tudi o členu 58., na ki govori o ministrski odgovornosti za škodo, storjeno državljanom.

== Pogajanja z muslimani. Vlada pogajanja z muslimani se nadaljuje. V ministrstvu za šume in rude je vodil pogajanja minister dr. Hinko Krizman z dr. Nikolo Uzunovićem, dr. Karameli-medovićem, dr. Hrasnino in Vilovićem, pri čemer se je podrobno razpravljalo, koliko naj plača država za odkup muslimanskih posesti v Bosni in Hercegovini. Zdi se, da se je vlada odločila, takoli ko bi se sklenil sporazum z muslimani in bi se jim odplačal odkup zemlje, dati večjo svoto na račun preduma v svrhu izplačila podpor invalidom v državi.

== O Radici. Kakor poroča današnji »Hrvatski« iz Beograda, bi imel t. dni Radici odnovevati v Beograd. V političnih krogih se govori, da bo Radici opustil svoje stališče glede vprašanja državne reforme ter bo zahteval izvedbo svojega gospodarskega in socialnega programa.

== Accurti'eva afera. S pristojnega mesta se doznava glede prošnje Milana in Mariane Accurti, ki sta prišla svoječasno v sodniško preiskavo in sta bila oddana v preizkušnjo zapor. Zdi se, da se je vlada odločila, da se ne skleni kratič sodni stol v Zagrebu, da se ni opreči preiskovalnega zapora. Na pričevo kr. državnega pravdnika je kr. banski stol potrdil

Iz naše kraljevine.

— Regent poseti Makdonijo. Regent prestolonaslednik Aleksander namerava letos posetiti južno kraje Stare Srbije in Macedonije. Ob tej priliki bo tudi posetil samostan Hilendar na Sveti Gori.

— Konferenca o paroplovstvu. V ravnateljstvu državnih železnic se bavi posebna komisija z vprašanjem ureditve pomorskega brodarstva. Posvetovanjem predseduje g. Jeglič ter so jih udeležujoči gg. dr. Primožič Stipanovič, dr. S. Tomašič ter zastopniki raznih interesiranih ministrstev in parobrodskih družb. Konferenca bo razpravljala o organizaciji obalne in prekmorske plovnosti ter o socialnih vprašanjih pomoščakov. Rešitev dnevnega reda je proračunana na 10 dni ter se bodo konvencijalni sklepi predložili vladi v potrdilo.

— Poveljnik v Dalmaciji. Armijski general Ljuba Milič je imenovan za poveljnika onih krajev, ki jih bodo Ita-

lijani na podlagi rapalske pogodbe izpraznili v Dalmaciji.

— Novinar Dušan Lopašić umri. 11. t. m. je umrl v Zagrebu eden od najstarejših hrvatskih novinarjev Dušan Lopašić. Rojen v Karlovcu, je preživel vse svoje življenje v domačem mestu, kjer je urejeval lokalne liste. Ustanovil je »Svijetlo«, »Glasonoša« in nazadnje »Sloga«. Njegov pogreb se vrši v nedeljo v Zagrebu.

— Novi listi. Včeraj je izšla v Zagrebu prva številka neodvisnega političnega tednika »Slobodna Tribuna«, ki je nastal vsled fuzije dosedanjih tednikov »Slavenska Tribuna« in »Slobodne Novine«. List ureja redakcijski odbor, v katerem se nahajajo: Jovo Panjanin, R. Glinio, Dušan Grubić, Milan Marjanović, dr. I. Politeo in dr. I. Senev. List stoji izven strank. — V Beogradu prične 26. t. m. izhajati nov tednik »Svjetski Pregled«, nepolitičen informativni list o svetovni politiki, sociologiji in literaturi.

Dr. Oraznova oporoka.

Medicinska fakulteta glavni dedič. — »Oraznov dijaški dom«.

Predstojnik okrajnega sodišča v Ljubljani viš. sodni svetnik Mladič je včeraj dopolnilo razglasil dr. Oraznova lastnoročno pisano oporoko z dne 22. decembra 1919. Dr. Oraznov postavil za glavnega dediča medicinsko fakulteto v Ljubljani.

Dotični pasus oporoke slove: »Vse svoje premoženje in nepremično premoženje zapuščam medicinski fakulteti v Ljubljani, katera naj uporablja to premoženje za ustanovitve in vzdrževanje zavoda: »Oraznov dijaški dom«, v katerem zavodu naj dobe prosto stanovanje v prvi vrsti nezakonski, ubogi medicinski slovenskega, srbskega in hrvatskega plemena, ki študirajo v Ljubljani.«

V oporoki je pokojnik tudi volil lepa volila in sicer: svoj 15 let vestno in pridno službi Micič Kajtna 30.000 K, svoj hišni Tonki Primožič 15.000 K in še druge udobnosti. Dali je zapustil svojemu hišniku na Zelenem hribu Tonetu Kraškemu svo

svojo obleko in druge stvari. Obdaroval je tudi svojega oskrbnika Ivana Gerloviča v Kostanjevici.

Za izvršitev oporoke je pokojnik imenoval načelnika urada za zaščito dece (poverjeništvu za socialno skrbstvo) svetnika dr. Frana Goršiča, ki bo za Oraznov dijaški dom izdelal po intencijah pokojnika zamišljen inštitucijski načrt.

Za zapuščinskega komisarja je bil imenovan notar dr. Schmidinger, ki je tekoni včerajšnje popoldneva izvršil prve uradne korake.

Nepremično imetje pokojnega dr. Ivana Orazna obsega posestvo na Zelenem hribu s hišo, gospodarskimi poslopji, gozdom, njivami in travniki, hišo v Volfovi ulici, travnike in njive na Priškovcu in v Mestnem logu ter posestvo v Kostanjevici s hišo, vinogradom in krasnim gozdom. Posestvo v Ljubljani je podedoval po svoji ženi, s katero ga je družila naravnost idealna ljubezen, posestvo v Kostanjevici pa po pokojni svoji materi. Vsa posestva se v sedanjih razmerah cenijo na več kot 10 milijonov kron.

Neodrešena domovina.

Pred volitvami na Primorskem.

Ni nobenega dvoma več, da so v Italiji absolutni gospodarji samo fašisti in da so oblatva ali brez moči proti njim, ali pa v sporazumu z njimi. Pivkovič je dosegel tekom bodočih političnih volitev svoj višek. Že sedaj se fašisti na to pripravljajo in zločini, ki jih upogajajo, imajo samo ta namen, da terorizirajo in ustrahujejo naš element v tej borbi.

Drugačnega marea so prišli fašisti na tovrstnem avtomobilu tvrdke Samsa in Francin iz Vodnjana v Krnico in obkolili hišo učiteljskega kandidata Brčja. Nato so vdrli v hišo in vse razmetali. Našli niso nikogar. Ravno tako so postopali v hiši župnika Čurkovića. Župnik in Brčja sta se pravočasno rešila v gozdove. Brčjevim sorodnikom so nato naročili, da se naj javi Brčji drugi dan pri fašistovski organizaciji v Vodnjano, odkoder ga bodo odpravili čez mejo. Ako tega ne stori, da mu bodo zažgali hišo, Brčji je radi tega enostavno zapustil lastno, ker se je v podobnem slučaju dogodilo nekemu Josipu Poduni, ki se je prijavil fašistom, da so ga izbili, mu izžgali obrvi, leke in brado in mu z razbeljenim železom prebodli uho in končno od njega izsilili izjavo, da se nikdar ne bo povrne v lastno.

Župnika Šutlja v Kanfanaru so ponoči napadli v stanovanju in ga izbili. V istem kraju so zažgali in vpepelili dve koči naših ljudi.

V Medulinu so zažgali našemu Slovcu hišo in hlev, ker ni hotel kričati »E viva l' Italia!«

V Opatici so smrtno ranili žensko, ki ni hotela izobesiti laške zastave.

Oboje fašisti obiskujejo vasi in z bombami in orožjem silijo naše ljudi, da poljubno laško zastavo, ki se do sedaj še ni znala pokriti s slavo. Kdor se protivi, tega napadejo in bi-jejo.

Karabinjerji nikdar ne intervenirajo, temveč stalno izginejo v pravem času.

V pulski občini so razloženi volilni imeniki. Vsi slovenski volilci so izpuščeni. Ravno isto se vrši po drugih mestih. Radi kratke odmerjenega časa in radi nasilja ni mogoče vložiti vseh reklamacij.

Tako je ozadje primorskih volitev!

— Jugoslovnski jezik izgnan iz cerkve v Trstu in Istri. Pri Sv. Antonu novem v Trstu v nedeljo ni bilo več slovenske prepovedi in ne več slovenske molitve ob jutranji maši. Odpravljena je iz cerkve vsaka slovenska beseda na ukaz Bartolomajski, škofa fašistov. Slovenske žene so lokalne. V poročno-mulski škofiji je izgnan iz cerkve hrvatski jezik, tako da je okoli 90.000 Hrvatov brez molitve v svojem jeziku in brez prepovedi. Le malino številno je brez duhovnikov. Kl se drže starejši reda v cerkvi. Prejman je hrvatski jezik na ukaz drugega škofa fašistov, Pedersolića v Poreču. Tako je danes v sredi Istre, da morajo samo pravoslavni verniki v Porcu moliti Boga v svojem jeziku. Tako je katoliška cerkev na okupiranem ozemlju stonila na stran zatiralcev jugoslovnskega naroda, ki polagajo važnost baš na cerkev.

Rojahi!

Ogromna udeležba na protestnem shodu Gosposvetskega Zvona 25. t. m. in silni odzivi, ki so ga naše besede govornikov pri postuhalih, izpričuje jako zavest naših slojev, da je sedanje stanje na Koroskem nevdružljivo in da se mora nekaj zgoditi — ne le z onega mesta, ki je v prvi vrsti v to poklicano, nego tudi iz naroda samega. Nismo vredni, da kot narod živimo, da nas božje solnce obsije, ako še nadalje mirno gledamo trpljenje koroskih bratov, ako se ne vzpne v nas narodni ponos ter rodi rešilno akcijo. Odgovornost nosijo oni, ki nas silijo k samopomoči.

V Gosposvetski Zvon so danes uprte oči naroda. Njegov glas posluša in čaka, kaj mu veli. Velimo mu: zib za zobl! Pozivljamo Vas, da nam javite vse slučaje, kjer se pri nas, bodi v javnih ali zasebnih uradih in podjetjih, krati pravica našemu jeziku in našim ljudem, kjer vživajo Nemci katerokoli protekcijo, kjer izrabljajo tuji državljani nemške narodnosti naše gostilnine in našo znano pohlevnost. Še se pri nas ščiti nemščina in ni še iztrebljen hlaščevski duh izra dobe našega suženstva. Še se porušujejo samit pred tulcem, še od edajo ti kruh domačinom in živijo v udobnih stanovanjih, ko požlato slovenske domove in pobijajo naše ljudi na Koroskem in ko žive naši koroski begunci brez posta po revnih barakah, še se drznolo tuči — podjetniki in nastavljeni na naši zemlji prezantli in zapostavljati naše ljudi. Tega na svojih rodnih svobodnih tleh dalje ne moremo trpeti, ako nečemo, da nas bo zaničeval ves svet. Treba, da si sami pomagamo. Trdi, neprozorni bodimo tako dolgo, dokler ne spozna obli Nemec, ki danes, porlihan in tenen, znaša ves svoj sed našim koroskim rolaki, da je pravica samo ena na svetu in da ta velja ne le za nlega, ampak tudi za Koroske Slovence. Velikodušnost smatra danes — on ki je brez kavalirskega čuta — kot slabost. Zgodovina nas bo sedila in obsodila, ako ne nastopimo v tem trenotku kot ena množ, z eno voljo, edini in strjeni za pravice naših koroskih bratov.

Veselzgovor koroskega Slovence bodi tudi naša: »Verujem v bodočnost slovenskega naroda in v vstajenje slovenskega Korotana!«

Odbor »Gosposvetskega Zvona«.

Sestre u „Kolo“?

Kakor smo v času najniške deklaracije klicale in rotilo naše žene in dekleta, da so hodile od hiše do hiše, od vasi do vasi in so zbrale 7 debelih knjig podpisov, kakor se je takrat zgajalo več nego 200.000 slovenskih ženskih rok, zatrdivših s svojim imenom in podpisom, da hočejo lastno državo in narodno ujedinitje, tako in še glasneje kličemo sedaj Slovenke: sestre, v »Kolo« se vstopite! Prilite vse, prav vse! Hitite od sela do sela, in do poslednje gorske hiše! Pripovedujte, spominjajte vedno in vankakor tragedije koroske in tragedije jadranske! Oporajajte vsenosed: doma, v šoli, v družbi, na cesti, na polju, na preji, da sta 10. oktober in 12. november leta 1920, za Jugoslovence dneva najhujše nesreče, najbolj žgoče sramote. Poučujte, razlagajte, da mora spomin na ta dva najstrašnejša dneva združiti Slovence vseh vrst, vseh slojev, vseh prepričanj in vseh starosti v močno, nepremagljivo enoto. In ta enota se imenuje Kolo slovenskih ali še bolje Kolo jugoslovnskih sester. To veliko kolo pa naj zastavi vse moči, da si vzgojimo krepko, zdravo, požrtvovalno pokolenje, ki mora izvršiti delo našega određenja, mora mošečevati naš Vltov dan in našo Kosovo. To sestre si prisrežimo, ko se dne 20. marca združimo v ogromno Kolo. A priti nas mora mnogo, prav mnogo! Kajti naša prisega mora biti tako glasna, da nas bodo čuli vsi oni, ki jim je vzol sovražnik: solnce in luč in zrak in rodno grudo izpod nog — naši zasluženi bratje. Potrebni so našo ljubezni, zatrdila našega sočutja, našega zanimanja, potrebni naše moralne in duhovne pomoči, da ne izgube poguma in vztrajajo do končne zmage. Zato, sestre, prilite na dan 20. marca v Ljubljano, vstopite v naše Kolo!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. marca 1921.

— Občinske volitve v Sloveniji. Kakor čujemo se bodo vršile občinske volitve v Ljubljani v torek, dne 26. aprila. Koj na to se bodo vršile občinske volitve po mestih in trgih, na zadnje pa po kmetijskih občinah. Če bodo razpisane občinske volitve tudi v Mariboru, nam ni znano.

— Klerikalci in »Kmetijska družba«. Vlada je odredila, kakor je znano, da se ima občni zbor »Kmetijske družbe« vršiti v četrtek 28. aprila. Družbo so doslej držali v rokah klerikalci z največjim nasilstvom. Ker se zavedajo, da se jim majó tla pod nogami in da izgube to važno gospodarsko korporacijo čim pride do novih volitev, zato so vsi iz sebe in bljuvali ogori in žveplo na delžnega predsednika dr. Baltiča, ker je odredil, da se mora v določenem roku vršiti občni zbor s stariimi delegati. To kričanje se nam zdi neumno, ako je res, kar trdi klerikalci, da je večina v »Kmetijski družbi« trdno na njihovi strani. Ako je to res, bodo vendar klerikalci tudi pri teh volitvah zmagali, in ni prav nobenega vzroka, da kriče in se pritožujejo. Ako pa dejanski nimajo večine, kakor zatrjuje nasprotna jim

stranka, potem je samo v redu in pošteno, ako pride pri novih volitvah tudi v odboru do veljave faktična večina. Vpiti klerikalnih listov radi odrejenih novih volitev je torej samo znak slabosti in priznanje, da je dosedanja večina v Kmetijski družbi samo fiktivna in ni izraz faktičnega stanja.

— Jezikovno vprašanje in ustava. O tem priredi društvo »Pravnik« diskusijo v ponedeljek dne 14. t. m. ob 17. v Justini palači soba št. 79. Poročevalac g. univ. prof. dr. Stanko Lapajne.

— Dr. Ivan Oražen kot Jugoslovčan. Eden najbolj prepričanih in najbolj navdušenih Jugoslovanov med nami je bil gotovo pokojni dr. Ivan Oražen. Že kot gimnazijec se je očeval za jugoslovanske ideje. Ko je l. 1885. prišel v Ljubljano, da nadaljuje svoje gimnazijske študije, je v družbi svojih somišljenikov Oskarja Deva, pok. Toporiša, Ravnikarja in drugih ustanovil društvo, ki je izdajalo litografin list »Jugoslovane«. Prišel na vseučilišče na Dunaj in kasneje v Gradec, je bil med dijakov najuspešnejši propagator jugoslovanske ideje ter natožil bratskih stikov med Slovenci in Srbi. V Gradcu je bilo takrat akademsko društvo »Hrvatska« popolnoma v frankovskih rokah. Njegovemu vplivu je prislovali, da so slovenski dijaki, zbrani v »Triglavu«, popolnoma prekinili vsake zveze s »Hrvatsko« ter stonili v najintimnejše odnose s srbskim akademskim društvom »Srbodan«. Kot protitež proti »Hrvatski« se je takrat osnovalo novo hrvatsko akademsko društvo »Sloboda«, ki je stalo na temelju narodne edinstva. Pod ego dr. Oražena, ki je bil takrat med dijakov velenljiv »stara hiša«, splošno znan pod imenom »Zeleni car«, so se »Triglavi«, »Srbodani« in »Slobodani« združili v skupno akcijo proti »Hrvatski« in dosegli, da je prišla frankovska »Hrvatska« med dijakov popolnoma ob vsak ugled in vliv. Srbi so imeli takrat svoje telovadno društvo in dr. Oraženemu vplivu se je posrečilo, da so Slovenci maločlane korporativno vstopili v to srbsko društvo. Tako so nastale med srbskimi in slovenskimi dijaki najintimnejše bratske vezi. Vsi ti slovenski dijaki, ki so se kasneje vrnili v domovino in stonili v javno življenje, so bili navdušeni poborniki jugoslovanske misli in bratstva s Srbi. Med slovensko inteligenco je nastala krepka jugoslovanska struja in ni dvomiti, da pripada v tem oziru glavna zasluga pokojnemu dr. Oraženu. Ta struja se je znatno okrepila, ko je izbruhnila leta 1912. balkanska vojna. Med prvimi, ki je pohitel takrat na pomoč Srbom, je bil dr. Ivan Oražen. Njegovemu vzgledu so sledili številni slovenski zdravniki. Ves čas balkanske vojne je dr. Oražen z idealno požrtvovalnostjo deloval v Srbiji, priredil v Nišu. Pridobil si je polno prijeteljev, zlasti presrečno prijateljstvo pa je sklenil s takratnim podpolkovnikom Jankom Vukasovićem, s katerim sta ostala nerazdružna prijatelja do konca. Ko se je po vojni vrnil v Ljubljano je priredil pri »Zlatorogu« o svojih doživljajih v Srbiji predavanje, ki je imelo kolosalen uspeh, obenem pa mu doneslo črno piko pri avstrijski vladi. Za »Slovenski Narod« je takrat napisal serijo nežnih, globoko občutenih slik iz svojega zdravniškega delovanja v Nišu. Te slike so na to izšle v ponatisku pod naslovom »Med ranjenimi srbskimi brati«. Isti čas se je osnoval v Ljubljani po iniciativi sedanjega poslanika Ivana Hribarja »Slovanski klub«, ki si je nadel nalogo, da širi med Slovenci slovensko, predvsem pa jugoslovansko idejo. Med prvimi, ki je k temu klubu pristopil, je bil dr. Oražen. Člani tega kluba so se zdeli vladi tako nevarni in njihovo delovanje za Avstrijo tako pogubno, da je klub že po par mesecih njegovega obstanka razpustila. Dr. Oražen pa je prišel s svojimi sodruštveniki znova v črno knjigo avstrijske policije. Iz teh črtic se vidi, da je bil pokojni Ivan Jugosloven in Slovenec, kakršnih je morda danes mnogo, kakršnih pa je bilo v prošlih težkih časih malo, zelo malo.

— Nova češkoslovaška narodna himna. Ob prevaru so Češkoslovaki nabrali velik honorar za pesnika, ki bi zložil novo češkoslovaško narodno himno. A pesni ni bilo. Zdal se je misel na novo himno pojavila zopet in bala sama vlada razpiše konkurz. Prof. Fr. Sekanina piše v »Nar. Politiki«: »Naj se lo razpiše tekma za novo himno zmage, na himno osvobođenja, na himno novega narodnega razmaha, na himno v spoštovanju in topli narodni ljubezni svoje staro, slavno, zaslužno in milo razgrevajočo pesem Tylovo, daji se nekoliko sentimentalna in tudi morda največja! Saj proslavlja našo deželo in njeno prirodu, proslavlja njeno ljudstvo, ki se poraja iz nje živi in umira na nji, govori k srcu vseh njenih prebivalcev je v nji ljubezen k vsemu in ni v nji sovraštva do nikogar. Nihče, kdor živi na njeni grudi nima povoda, da bi je ne imel rad. Saj je že toliko dogmatična sama v sebi nam je simbol naših starih budističnih borb, brez katerih bi gotovo ne imeli niti svojih slavnih današnjih dni. A za to ji ostajamo večno hvaležni! — »Kje dom je moj?« po Skroupovi melodiji je danes padel že splošna slovenska himna. Jugosloveni svoje skupne himne ne nimamo, daj nam »Lena naša domovina« za sedaj docela zadostja.

— Proti nemogočim notovnim predpisom! Iz kupčijskih krogov nam pišejo: Vaša včerajšnja vest, da bo treba za vsak vizum ob notovanih v Beograd, je vzbudila zlasti v kupčij-

skem svetu največje začudenje in ogorčenje. Hvaliležni smo »Slov. Narod«, da je takoj dvignil odločen protest proti nameri, katera bi morala povzročiti popoln zastoj v osebnem in kupčijem prometu. Name-ravano centraliziranje potnih listov pri oddelku ministrstva v Beograd je za vsakega, ki ima le malo vpogleda v obseg prometa in v poslovanje uradov, nemogoča in neizvedljiva stvar. V par dneh bi bilo celo odeljenje zaplavljen, če bi prihajali potni listi iz cele kraljevine. In kdo pozna v centrali posamezne stranke? Jasnno je, da bi ves promet zastal. Že sedanja potna dovoljenja jemljejo silno časa in denarja. Treba dovoljenja vsake oblasti, policijske oblasti in še prizadeta tujeja konzulata. Pogledajte ljudi, ki se gnetejo pred konzulati in gube čas in denar. Kdor si je izmislil centralno vidiranje, je morda dober za leblajterja ne pa za osebo, ki naj bi imela misel za potrebe prometa. Trgovci in industri-jalci imamo danes silne težave za blago. Ali se komu pri zeleni mizi sploh sanja, kakšno trpljenje in gnaj-ljenje je pri carinarnicah, predno pridemo do blaga. Davki so pri nas kolosalni. Gibati se moramo živahno, če naj zaslužimo in se vzdržimo v teh sitnih časih. Z nabavo in prodajo blaga so težave in treba osebno v inozemstvo. Ali pojdem za vsako pot v Trst prej še v Beograd. Če mi blago kje zastane ali če se nudi nakupna prilika, pojdem li še le na trnovo pot beračenja za potni vizum? Nadzor-stvo je prav lahko in izdatno urediti tudi pri naših oblastvih. Če je še kaj razuma za praktične potrebe, se ta nesrečna misel ne sme nikdar uresni-čiti. Prepričani smo, da bodo tudi naši zastopniki vseh strank kakor en mož nastopili proti nameravanemu ukrepanju na promet. Čemu se sicer trudimo za dvig eksporta in importa. Konečno je pa čas, da se preneha z razburjanjem prebivalstva, ki ima druge skrbi kakor pa braniti se proti muham nesposobnih birokratov.

— Stanovniško vprašanje je jako pereče v Sloveniji. Prizadevanje go-spoda poverjenika Ribnikarja, da vzpodbudi in oživi staženo delav-nost zlasti v mestih, se splošno simpa-tično pozdravlja. Sodimo, da so pre-udarni ljudje v vodstvih raznih zavo-dov prav zavzeti za graditev novih stanovanjskih objektov. Prepričani smo, da bode akcija vodila do praktič-nih uspehov, če se postopa taktno in razumno. Veliko je odvisno od orga-nov, ki se pogajajo s prizadetimi kro-gi. Interesente morajo dobiti zaupanje. Nerodnost ali pretirani pritisk more postati naravnost škodljiv. Prizadetih krogov, ki pokažejo hvalvredno do-brvo voljo in so pripravljeni v današnjih težkih stavebnih razmerah pričeti z razmeroma velikimi stavbami, se ne sme ozlovotiti z omalovaževanjem po-nudb, ki stanejo milijone. Milijoni se ne stresaajo iz rokavov, tudi pri velikih podjetjih ne. Treba jih je zaslužiti in se ne sme pozabiti, da je denar, ki ga upravljajo zavodi, po ogromni večini zaupan denar za nedoločeno dobo ter da imajo n. pr. banke pri nas tudi še druge velike gospodarske naloge. So-dimo, da se bo ob dobri volji dalo za-gotoviti znatne objekte. Pri tem se pa pojavlja vprašanje, ali se akcija za graditev omejuje le na Ljubljano ali bo obširila pač tudi hrvatske banke, ki hočejo ali se že pri nas, v Celju, Ma-riboru, v Celju in Mariboru je prav tako trdo za hiše in prostor. Potrebno je, da se v akcijo privzamejo tudi za-vodi, ki nanovo ustanavljajo svoje fi-lijalke po nas.

— Za notarskega namestnika v Logatcu je imenovalo deželno sodišče v Ljubljani notarja Frana Tavzasa v Idriji. To imenovanje pozdravljamo z odkritim veseljem, ker se je s tem da-lo notariu Tavzasu, ki je čez 12 let ka-kal, da je postal notar, vsaj malo za-dostojenje za vse to, kar je v zadnjih le-tih pretrpel. Pod avstrijsko vlado je bil med vojni zaradi svojega odločnega slovenskega mišljenja vstavljen v vojaško službo, vzel bolzani neposoben, v Idriji pa se je zdel kot notar Lahom sumljiv, za to so ga odgnali in imeli čez mesec interniranega v Sidišči.

— Nov občinski gerent pri Devici Mariji v Polju. Namesto dosedanjega gerenta Ignacija Mercina je imenovan za občinskega gerenta pri Dev. Mar. v Polju Franc Kavčič, nadučitelj v p. in posestnik letotam.

— Iz politične službe. Vladni taj-nik pri poverjeništvu za notranje za-deve Miroslav Senekovič je ime-novan za okrajnega glavarja.

— Iz gozdarske službe. Absolvent zagrebške županske fakultete inž. Fran-ko Sevnik je imenovan za začasnega gozdarskega inženirkega asistenta pri gozdnem oskrbništvu na Bohinjski Bistrici.

— Vse gg. umetnike opozarjamo, da je razpisal natečaj za narodne kol-ke in diplome »Jugoslovanske Matice« na dan 15. marca.

— Obrtno sodišče v Ljubljani. Za predsednika tega sodišča je imenovan viši deželnosodni svetnik Fran Re-kar, za njegovega namestnika na viši deželnosodni svetnik v p. Jos. Hauffen.

— V evangelijski cerkvi se vrši jutri 13. t. m. ob 10. instalacija novega župnika Herberta Lanzerja.

— Misijonar - padar v Ljubljani. Iz Jatrove dežele je prišel v Ljubljano

neki misijonarski brat, ki je zadobil med terezijskim svetom velik ugled in spoštovanje kot ranecelnik in padar. Proti bogatim nagradam ponuja ta misijonarski brat raznim lahkovernim bolni-kom različna zdravila. Misijonarski brat izvršuje to padarstvo brez vsake kon-trole.

— Pobiranje veselilnega davka v Ljubljani. Deželna vlada je dovolila mestni občini ljubljanski, da sme pobirati že doslej običajni veselilni davek (po 10% vstopnine, najmanj pa po 20 v od vsake vstopnice) v zmlisu sklepa občinskega sveta z dne 31. decembra 1920 do konca leta 1923.

— Kolo Slovenskih Sester javlja svojim članicam, da se vrši ustanovni občni zbor neprekinjeno 20. marca t. l. ob pol 2. popoldne v Narodnem domu. Članice izven Ljubljane, ki so se pri-glasile pri tajništvo Kola Slovenskih Sester za izkaznice za znižano vožnjo, se naznanja to: One, ki se peljejo po žužni železnici, dobe na društveno iz-kaznico na domačem kolodvoru polo-živni vožni listek. One pa, ki se peljejo po državni železnici, naj kupijo na domačem kolodvoru cel vožni listek, v Ljubljani pa dobe pri ustanovni skupš-čini potrdilo na izkaznico, da so se udeležile tega shoda. S tem potrdilom imajo udeleženko prosto vožnjo iz Ljubljane v domači kraj. To velja tudi za učitelice, ki se vrnejo po velikonoč-nih počitnicah na službena mesta. — Prijave članic in udeleženk shoda naj bodo jasne in točne, poleg imena naj se navede tudi stan. Uradne ure Kola Slo-venskih Sester so vsak ponedeljek, to-rek in petek od 4. do 5. ure popoldne na magistratu v II. nadstropju. Kolo Slovenskih Sester opozarja, da se vrši tečaj za srbohrvatsko vsak ponedeljek in petek ob 8. zvečer na I. mestni de-kliski šoli pri Sv. Jakobu v II. nad-stropju. Pouk je teoretičen in prakti-čen in za članice brezplačen.

— Kraljevi vol občine Pred-dvor dan na dražbo pri okr. glavav-svu v Kranju (soba št. 6) za dobo ne-tih let, dne 22. t. m. ob 10. uri dopol-dne. V lovišču je obilo srn in divjih koz.

— V Mariboru je dne 11. t. m. umrl ne dolgi in mučni boleznj g. Anton Kalister, bivši podpredsednik Tr-žaške posojilnice in hranilnice in znan tržaški rodomlj. Zemeljske ostanke blagega pokojnika prepeljejo v Trst. — Blag mu smolnil!

— Nova jugoslovanska podjetja v Mariboru. Na Koroški cesti bo kmalu dograjeno novo podjetje »Elektrac-to-varna za električne žarnice. V Bistrici pa se gradi na mestu bivše nemške to-varne za ciklorito tvornica za akumulato-rije in kovinske izdelke za avtomobile. Obrat v »Elektrac« se bo pričel že v ma-ju. V »Akumulatorne« pa mesec junija. »Elektrac« so zasnovali Davorin Stucin, dr. Babnik in ravnatelj Praprotnik, »Akumulatorne« pa Stucin, Podgornik, Domicelj in Marvli Meier.

— Tobični glavni zalogi v Murski Soboti in Gorenji Lendavi sta razpisna do 1. aprila 1921 potom javnega na-tačaja. Založniku pripadajo trafikantski dobiček je v znesku 55.341 K 58 v, od-nosno 28.808 K 13 v. Jamsčina znaša za prvo 28.000 K, za drugo pa 17.000 K ter se mora položiti preden se ponudba iz-roči, pri davčnem uradu.

— Izgnan iz Jugoslavije. Za dobo 10 let je zaradi volunstva, nepuštva in pustolovstva izgnan iz Jugoslavije dne 3. januarja 1904 v Divači rojeni in tja pristojni Josip Čepner. Izgon je odredila mariborska policija, ki je Čep-erja zasedila v ženski obleki.

— Originalen hrač. Josip Brejc je hodil po ljubljanski okolici in nosil krompir za cerkev na Rakovniku. Ko je naprosil znatno množico krom-pirja, ga je na Gilciah prodal za 120 K. Bil je aretiran. V svojo obrambo na-va-ja: Zato sem za cerkev hračil, ker drugače bi nič ne dobil. Sem brez posla, a doma imam številno družino. Kljub temu se pa priredil v zapor.

— Politijski pogon v Šiški. Polici-ja je izvedla večeraj ponoči pogon po hišah in šupah postopno. — Ovdobe zaradi postega kontumeca se množe.

— Da se ne zamenja. Anton Bene-galja krojaški mojster v Ljubljani. Po-ljanski nasin 40. nas je naprosil uzo-to-viti, da ni identičen z Antonom Bene-galja, ki je bil obsojen pred zadnjo ljubljansko poroto.

— Koncert v nedeljo v gostilni Pavai v Spodnji Šiški. Svira umetni-ška godba. Začetek ob 4. popoldne do 8.

Zdravstvo.

— Zdravstveno stanje mestne ob-šine ljubljanske. V času od 27. februa-ria do 5. marca se je rodilo v Ljublja-ni 27 otrok in sicer 17 moškega spola in 10 ženskega. mrtvojenca 2. Umrla je skupno 27 oseb in sicer 13 moških in 14 ženskih. Od teh je bilo 14 doma-činov in 13 tuincev; v zavodih je umrlo 16 oseb. Za življensko oslabelost je umrlo 1 oseba, za jetiko 5, za pljučnico 2, za dušilivim kašljem 1, na možgans-ki kapi 2, za srčno hibo 4, za rakom 1 za drugimi naravnimi smrtnimi vzro-ki 9. valed slučajne smrtne poškodbe 2. Nalezljivih bolezni so bili naznanjeni 8 slučaj in sicer: davica 1, škrlatinka 1 in dušilivim kašljem 1. — V tekočem ted-nu je bilo 5 oseb, obolenih za kozami, sprejetih v infekcijski oddelk splošne bolnišnice iz Zelene jame št. 70, občina Moste.

— Pristopajte k »Jugo-slovenski Matici«!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča

Ljubljani.

Drama:

Sobota, 12. marca, Bajka o volku, red C.

Nedelja, 13. marca, Razvalina življenja, izven.

Ponedeljek, 14. marca, Bajka o volku, red E.

Opera:

Sobota, 12. marca: Thais, red E.

Nedelja, 13. marca: Mignon, red A.

— Društvo slovenskih leposlovcev ima v ponedeljek 18. aprila t. l. ob 3. popoldne v prostorih Slovenske Matice v Ljubljani svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagaj-nika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Samo-stojni predlogi. 6. Služajnosti. — Og-člane ki so s članarino (5 K mesečno) morda še kaj na dolu, ujudno pro-simo, da bi to zadevo takoj uredili, ker član neha biti, kdor je tri mesece za-ostal z društvenimi prispevki (§ 8 b dr. pr.). — Predlogi, o katerih naj občni zbor veljavno sklepa, se morajo druš-venemu odboru (Ljubljana, Kongresni trg št. 7) poslati vsaj 14 dni pred zho-rovanjem (§ 22 dr. pr.). — Odbor.

— Skladatelj Emil Adamič je uglasbil v narodnem duhu 10 moških in mešanih zborov na besedila narodnih pesmi iz Strekleje zbirke. Založi in iz-da jih Zvezna tiskarna v Ljubljani.

— Trstov koncert v Zagrebu. Na-ša klavirska virtuozka, soproga Anton Trost in Claire Trost-Fiedler sta prošli teden z velikim uspehom koncertovala v Zagrebu. Dvorana je bila razprodana in dnevniki so prinesli jako laskave ocene obeh umetnikov.

— Marijono gledališče igra v nedeljo dne 13. t. m. ob 3. popoldne in ob 6. zvečer bajko v štirin dejanjih: »O buti mačke«. V medaktu bo imel Gašperček poseben monolog, v ka-terem bo razpravljaj o davčnem bre-menu.

— Orkestralno društvo Glasbene Matice. Skupna vaja v nedeljo ob 10. v »Tonhalle« in v ponedeljek ob 8. uri v Glasbeni Matici; pričenja študij no-vega programa: Suk, Borodin, Novák, Čajkovskij.

— Dr. France Veber: Uvod v filozof-ijo. Ljubljana, 1921, 352 str. Cena 72 K. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. (Zbirka »Pota in cilji, 3-4 zv.) Ta »Uvod« se razlikuje od starih in sodobnih spisov z istim naslovom v tem, da ne razkazuje na dolgo in široko raznih posameznih filozof-skih panog (logika, psihologija, estetika I. t. d.), temveč išče svoj glavni namen v točnem izkazu filozofije kot »samostojne znanosti poleg drugih znanosti«. Spis torej ne uvaja čitatelja po načinu raznih »Ein-leitung in die Philosophie«, ki jih je nebroj, v prvi vrsti v delokrog posameznih tradi-cijskih filozofskih panog, tembolj pa v znanstveno filozofsko mišljenje sploh. Da doseže ta svoj cilj, se v globi najprej avtor v bistvo znanosti, navede splošno, se za znanosti veljavne vedoslovne zakone, orise razliko med teoretičnimi in prakti-čnimi znanostmi in zavrne razne stare in moderne definicije filozofije. Nato orise bistvo duševnosti kot svojevrsne realno-sti, poda prvo provizorno razdelitev do-življajev in njih bistveno razliko od vseh nedeševnih predmetov; v okvirju dušev-nosti same loči dalje avtor od vseh doživ-ljajev »jaz« kot svojevrsno duševno real-nost, utemelji to ločitev, zavrne zavedni-tradicijski teoriji (substancijalizem-aktualizem) in se postavi končno na lastno sta-lišče »načelne koordinacije« med jazom in doživljaji. V nadaljem razvoju teh misli razpravlja avtor o razmerju med »dušo« in telesom, orise vse zavedne stare in mo-derne teorije (Spinozizem, materialistični monizem, spiritalistični monizem, stari in moderni dualizem in Ostwaldov energizem) in se postavi napram nim na lastno stališče »četvertega dualizma« (logični, psi-hološki, psihološki in fizikalni dualizem), ki vsebuje obenem sklenenost kakor fizikalne tako duševne kavalne vrste in s ka-terim zavrača avtor tudi stare in moderne hipoteze »psihofizične vzročnosti«. Tekom teh izvajani opozori pisatelj še na znanstveno pomanjkljivost tradicijske psihofizike in utemelji aksiomatično veljavnost mo-dernega načela ohranitve energije. Glavno težko spisa pa leži v sledečem obrisu »psihokemije«, ki bodi filozofski analogon naravoslovne kemije in s čile pomočjo po-da avtor opis in razdelitev doživljajev »prvinskega značaja« in orise njih zakonita medsebojna razmerja. Pri tej priliki raz-vije in zavrne avtor tudi vse najvažnejše nasprotne teorije (voluntarizem, intelektu-alizem, intuicionizem, moderno pojmovanje »psiholoških podlag«, Wundtova trodimen-zionalnost čustev, asociacijska psihologija, Ehrenfeulova »Theorie der relativen Glücksförderung«, Graška šola, Achova »teorija determinacije« itd.) in navede kot končne rezultate svoje psihokemije v po-sobnem poglavju sledeče zakone: 1. zakon četverih doživljajev; 2. zakon psiholoških podlag; 3. zakon dvonostnosti vsega doživ-ljanja; 4. zakon vsebinsko in delno višje-rednih, oziroma nižjerednih in najnižjih doživljajev; 5. zakon odzvojavljajočih pred-metov in 6. zakon brezčasne harmonije med duševnim in nedeševnim svetom. Vsakemu teh zakonov je poleg teksta, ki ga še podrobneje orise in utemelji, pridelana še grafična ponazoritev. Še na podlagi teh zakonov se vrne avtor zopet k svojemu izhodnemu in glavnemu prašanju in poda svojo definicijo filozofije kot »samostojne znanosti poleg drugih znanosti«. V konč-nih mislih razpravlja avtor še na kratko o problemu »istinitosti« in o vidikih, ki slede iz vseh prejšnjih izvajani za končno poj-movanja razmerja med »dušo« in »tele-som«. Spisu je pridelan obširen »Imen-ski in stvarni register«, »Navedena litera-tura« in podrobna »Vsebina«.

Sokolstvo.

— Truplo pokojnega staroste brata dr. Ivana Oražna bo položeno na mrtvaški oder v nedeljo zgodaj jutraj v Narodnem domu. — Ob mrtvaškem odru v stanovanju brata dr. Oražna na Zelenem hribu stoje Sokoli na častni straži.

— Žalni sestanek za pokojnim sta-rostom bratom dr. Ivanom Oražnom se vrši v nedeljo takoj po pogrebu v veliki dvorani Narodnega doma. Sokolstvo odhoda s pokopališča direktno v Na-rodni dom. Ostalo občinstvo se na se-sianek v ljudno vabi. Starčinstvo Sa-veza.

— Sokolska župa v Ljubljani se zbira k zadnjem sprevodu za prarano umrliim najboljšim bratom, starostu Ju-goslovanskega Sokolskega Saveza dr. Ivanom Oražnem, v nedeljo 13. t. m. ob pol 2. popoldne pred Mestnim do-mom. Bratje društveni načelniki in ni-žovi namestniki se zglasite pri žup-nem podnačelniku ali tajniku.

— Sokolska župa Ljubljana I. Vsa v župi včlanjena društva pozivljamo, da se udeležijo pogreba ljubljanskega brata, Saveznega staroste dr. I. Oražna polnoštevilno v kroju. Zbirališče v ne-deljo 13. t. m. ob 2. popoldne pred Me-stnim domom.

— Sokol II. se udeležijo korporativ-no pogreba Saveznega staroste brata dr. Oražna. Zbiramo se ob pol 2. popol-dne na dvorišču realke. Članstvo v kroju ter članice in naraščaj v civilu. Župno predsedstvo.

— Ženski naraščaj. Pozivamo vse ženske naraščaj in deco vseh sokol-skih društev, da se udeležijo pogreba brata dr. Ivana Oražna. Zbirališče to-čno ob 2. popoldne na vrtu Narodnega doma.

— Narodno žensstvo se zbira ob 1/3. pred opernim gledališčem povod-mo pogreba dr. Oražna.

— Sestra Sokolke! Zaredi udeležbe na pogrebu brata dr. Iv. Oražna se se-stanemo v nedeljo popoldne ob 2. na vrtu Narodnega doma v promenačni obleki. Pridite polnoštevilno! Zdravlj!

— Članice in naraščaj se udeležijo pogreba staroste brata dr. Ivana Oražna v civilnih oblekah. Člani v krojih. Društva pridejo s praporci. Zbi-rališče za vse članstvo pred Mestnim domom ob pol 2. popoldne. — Star-činstvo Saveza.

— Sokol Vič poziva svoje brate, da se udeležijo polnoštevilno pogreba sta-rostu jugosloven. sok. Saveza. Zbirališ-če v nedeljo ob 1/1. pred restavraci-jo Slamič.

— Dramatični odsek Batomerskega Sokola ki se je šele nedavno ustanovil, je vpriporil dve igri. Zadnja »Rodo-ljub iz Amerike« je priredil v soboto 5. t. m. in ponovil v nedeljo 6. t. m. Predstava je izborna usnela. Ne bomo pisali kritike, brez izjeme vsi igralci in igralke so zadovoljivo izvršili svoje naloge. Najbolj so seveda učinkovito župan, profesor Mrak, igralec Jan-ko Flarč, učitelj Bračun in čevljar Krivo. Pa tudi ženske vloge od korpušentne ge. dr. Pakove do brhke sobarice Re-zike so bile v najboljših rokah. Kot običajno je bila režija zopet prav do-bra. Pričakujemo, da nam sokolski dramatični odsek še večkrat priredi po-dobne predstave in mu čestitamo na iz-bornih meho.

Društvene vesti in prireditve.

— Pevski zbor »Glasbene Matice« vabi vse pevce, da se polnoštevilno udeležijo narodnega pogreba zaslužnega Jugoslovana dr. Ivana Oražna. Zbi-rališče v nedeljo ob 1/3. popoldne pred Narodnim domom. — Odbor.

— Pevsko društvo ljubljanskih Zvon. V ponedeljek, torek in sredo od-padejo pevске vaje. V četrtek ves zbor. — Pogreba br. dr. Iv. Oražna se udele-žimo korporativno z zastavo jutri ob 3. popoldne izpred Narodnega doma. Vsi!

— Jugoslov. napr. akad. društvo »Jadrani« se udeležijo korporativno s tra-kovi pogreba svojega starčine dr. Iv. Oražna. Zbirališče ob pol 15. pred Na-rodnim domom. Odbor.

— »Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj« pozivlja svoje članstvo, da se v kar največjem številu udeležijo pogreba društvenega ustanovitelja in prvega predsednika g. dr. Oražna. Zbiramo se tuji v nedeljo ob 1/3. popoldne na vogalu Aleksandrove in Blewelaove ceste.

— Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj je vplačalo za dijaško podporno društvo »Domovino« znesek 400 K.

— Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani naznanja svojim p. n. članom, da se vrši v soboto 19. tm. točno ob 10. dopoldne v seini dvorani mestnega magistrata XX. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

— Podporno društvo žel. služben-cev Ljubljana. Redni občni zbor je do-ložil sledeče: Članarina se je določila mesečno za vsakega člana K 4. Člani bivših društev Inomost (Innsbrucker Sterbeverein) in Ljubljana (Ljubljans-ko pogrebno društvo), plačajo člana-rine za vsako društvo 4 K. (Skupaj 8 kron). Podpora se izplača za vsak smrtni slučaj 2000 K. Člani obeh dru-štev za vsako društvo 2000 K, torej skupaj 4000 K. Poleg tega plača vsak član in za vsako društvo letno v mese-cu januarju 2 K kot upravnj prispevek za tiskovine, znamke, napir itd. Čla-nom, ki so zaostali s članarino, se je dovolilo, da jo skupno poravnajo do dne 30. junija 1921, sicer se črtajo iz društva. Uslužbenec, ki namerava lo pristopiti k društvu in so prekorajili

85. leto, se je izjemoma dovolil naknadni pristop do 40. leta, ako prijavi svoj pristop v društvo do dne 30. junija 1921 in če plačajo vsa članarina, ki bi se morala plačati od 85. leta dalje do pristopa. S tem opozarjamo, da društvo inmosti in ljubljani ne obstoja več, namost imenovanih se je na novo osnovalo Podporno društvo železniških službenec v Ljubljani, v katerem so pravice in dolžnosti istih članov po 5. društvenih pravil v polni meri zadržane. Odbor je mnogokrat ugotovil,

da so naši člani popolnoma opustili društvu javiti spremembe, kakor premetitev, vpokojenje, izstop iz železniške službe in stanovanja itd., na kar je vsak posameznik osebno odgovoren. — Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani nanašanja svojim članom vsakdanjo prodajo usnja in čevljarških potrebščin, opozarja g. g. člani na bogato zalogo vsakovrstnega blaga za spomladansko sezono, Hrenova ulica št. 4.

Najnovejša poročila.

MINISTRSKI SVET.

—d Beograd, 11. marca. Včeraj je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 18. do 21. Minister za konstitucijo Trifković je poročal o delovanju ustavnega odseka. Pri tej priliki se je ugotovilo, da obstoji v vladi popolno soglasje o vseh vprašanjih, ki jih ima rešiti ustavni odsek. Razpravljalo se je tudi o tekočih poslih.

SEJA USTAVNEGA ODSEKA.

—d Beograd, 11. marca. Na današnji seji ustavnega odseka se je vprašanje vojnih sodišč odgodilo, ker vojni minister ni hotel pristati na to, da bi se vojaška sodišča tako uredila, kakor redna. Pri debati o členu 62 (oblasti ustave urede državne) je nastopil poslanec dr. Miladinović na samostojnost Srma, ki se ne more držati v skupnosti z Hrvatsko in Slavonijo. Napada Zagreb, češ da je to uradniško mesto, in pravi, da namerava narodni klub razveljaviti državno v sedem držav, kar pa bi bilo povsem nepravilno. On zahteva centralizem. Posl. Gjonović zahteva, da se ne sme ozirati na zgodovino in da se mora ustaviti za vsa država enotno zakonodajstvo. Dr. Laza Marković zahteva edinstvo države in samouprave. Posl. Voja Veljković zahteva, naj se uredi država brez ozira na zemljepisne in zgodovinske razmere in naj se ne ozira na zgodovinske in plemenske momente. Posl. Juraj Demetrović se strinja s predlogom predgovornika in zahteva, naj današnje županije, občine in srezni ostanejo, manjše občine pa naj se same odločijo, kam hočejo pripadati. Zahteva, da se obdrži današnje pokrajinske administracije, ker je treba računati na eventualno nezadovoljnost naroda, če bi se napravila parcelacija. Posl. dr. Šurmin pravi, da hoče narodni klub edinstveno nedeljivo državo, ki ne dopušča nobenih protivnih tendenc. Dalmacija se more iz gospodarskih in prometnih razlogov priključiti Hrvatski, ako hoče. Dokazuje potrebo večjih pokrajin in smatra, da tega vprašanja, ki je tako važno, ne smejo reševati samo demokrati. Iz govora posl. Demetrovića je razvidno, da tudi nekateri demokrati uvidijo, da je obstoj države nemogoč, če se izvede člen 62 tako, kakor ga je predlagala vlada. Minister za konstitucijo predlaga, naj bi to vprašanje pretresal poseben pododsek.

KDO SEDI V KONSTITUANTU?

—d Beograd, 11. marca. Ko so se pregledali vsi dokumenti poslancev, se je videlo, da je izmed 419 poslancev 152 državnih uradnikov, 104 zemljoradnikov in posestnikov, 52 odvetnikov, 20 duhovnikov, 17 novinarjev, 16 zasebnih uradnikov, 13 trgovcev, 8 obrtnikov, 9 delavcev, 4 dijaki, 3 rentirji in 6 pisateljev.

DR. VESNIČ ODLOŽIL POSLANSKI MANDAT.

—d Beograd, 11. marca. Bivši predsednik ministrskega sveta dr. Vesnić dne 5. februarja poslal predsedniku konstitucije iz Mentone pismo, v katerem izjavlja, da podaja ostavko kot narodni poslanec za tuzlanski okraj. Predsednik konstitucije je takoj brzojavil tuzlanskemu proti Matiju Popoviću, naj pride v ustavotvorno skupščino, da položi svojo prisego in prevzame namesto dr. Vesnića dolžnosti narodnega poslanca.

IZ RADIKALNEGA KLUBA.

—d Beograd, 11. marca. Radikalni klub je na svoji današnji seji razpravljaj o samoupravnih oblasteh. Klub ostane pri svoji administrativni razdelitvi po občinah, srezih in okrožjih, ki bodo večji, kakor so doslej. Oblasti se ustanovljajo samo na gospodarski podlagi in bodo imele svojo skupščino in več pravice, kakor dosedanje upravne enote.

REDNI PROMET NA PROGI PROTI TRSTU.

—d Beograd, 11. marca. Med našo in italijansko železniško delegacijo se je dosegel sporazum glede prometa na postojnski progi. Odslej bodo vsi vlaki redno vozili.

ČEHOSLOVAŠKA NE MOBILIZIRA

—d Beograd, 11. marca. Tukašnje čehoslovaško poslaništvo de-

mentira vesti beograjskih listov o mobilizaciji v čehoslovaški republikli.

ANEKSIJSKA PROSLAVA V TRSTU.

—d Trst, 11. marca. Aneksijska proslava je določena na dan 20. t. m. Iz Rima pridejo razni poslanci in najmanj en zastopnik vlade. Kralja, kraljice, prestolonaslednika in drugih članov vladarske hiše ne bo zaradi žalovanja na dvoru po rajnem črnogorskem kralju. Kralj poseti Trst šele jeseni. — Vrnili se je generalni civilni komisar Mosconi, ki se je mudil dalje časa v Rimu zaradi raznih zadev Julijske Benečije, predvsem zaradi volitev.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Zepot zaupnika vladi.

—Rim, 11. marca. V včerajšnji seji je odgovoril podtajnik Corradini na vprašanje glede dogodka v Lendinari in drugih krajih na Polesini, zagotavljajoč, da vlada prepreči z vsemi sredstvi nadaljnje ekspedicije fašistov in jim zapleni avtomobile. Matteotti (soc.) je očrtal delovanje obsojenih tolp, ki morijo in požigajo. Kmetje na Polesini so storiili svojo dolžnost v vojni, agrarci so se odvegali, in ti agrarci so sedaj organizirali oborožene tolpe. Pri zahtevi lib. dem. Amendola, da naj ima zbornica od danes dopolnanske seje in da naj prične v torek razgovor o zunanji politiki in sicer najprvo o baroškem pristanišču, je bilo postavljeno poimensko glasovanje. Glolititi je vztrajal na tem, da dokler ni nazaj zunanega ministra, se sploh ne more pričeti razgovor o zunanji politiki. Opozicija pravi, da naj se le prične taka razprava, tekem razprave že pride conte Sforza, drugače se utegne zgoditi, da pred Veliko nočjo zbornica ne bo mogla priti do debate o zunanji politiki. Pri glasovanju je bilo za Amendolov predlog 150 glasov, proti 201. — V političnih krogih se vztrajno govori o razpustu zbornice in novih volitvah.

MED NEMČIJO IN FRANCIJO.

—Berlin, 11. marca. Včeraj je poročal dr. Simons kabinetu pod predsedstvom predsednika republike o svojem delovanju v Londonu. Vnel se je živahen razgovor, na kar je bilo soglasno odobreno Simonsovo poročilo. Simons je potem poročal komisiji za zunanje posle, ki je tudi soglasno odobrila njegovo postopanje. Seja državnega zbora bo v soboto. Čuje se, da se nemška vlada obrne do zveze narodov, da razsodi o zavezniških ukrepih napram Nemčiji.

—Pariz, 11. marca. Briand se ima vrniti danes, da poda parlamentu poročilo o delovanju londonske konference in o storjenih sklepih. »Temps« piše, da se Francija nikakor neče polastiti nemškega teritorija in neče razlstiti Nemcev s storjenimi gospodarskimi sklepi. Ne išče tudi ne nikakega maščevanja, ali hoče pa, da dobi svoje plačilo in to se mora zgoditi.

—London, 11. marca. »Morning Post« piše, da se govori o novi konferenci, ali ako bi sledila neposredno sedanj, bi bil utisk ta, da vlada med zavezniški negotovost, kar bi napotilo Nemčijo do taktike zavlčevanja vseh zadev. Konferenca bo nadaljevala svoje delo, ker ima razrešiti pred vsem avstrijsko vprašanje, potem orijentsko, rusko itd.

GROF KAROLYI V TRBIŽU.

—d Trbiž, 11. marca. Italijanska vlada je prignala grofa Karolyia do meje. Hotel je odpotovati v Avstrijo. Ali te dni so prišli k Italijanskemu obmejnemu komisariatu štirje avstrijski orožniki z grofom Karolyijem in njegovo družino, izjavljajoč, da mu avstrijska vlada odreja bivanje v republiki in ga radi tega vrača deželi, iz katere je prišel. Grof Karolyi je prosil, da bi smel oditi ali v Čehoslovaško, na Reko ali v Švico. Čehoslovaška mu je prošnjo odločno odbila. Pričakujejo se odgovori z Reke in iz Švice.

Vizija Jugoslavije je pripeljala še mnogo bratov iz prostornih ruskih step, iz vseh kotov Evrope, ameriških plantaž in rudnikov, iz Afrike in Avstralije.

Za krvavimi dnevi je šinila zora iz solunskih rovov: Jugoslavija svobodna, vzhajajoča. Toda njeni rodovi so vsrkali toliko strupa od svojih tiranov, njeni sosede so tako blazno čutili ta pojav, da je bilo še treba stati na braniku s puško ob nogi. Šele v jeseni 1919 jih je domovina odslavila z žalostno gesto neme zahvalnosti. Njeno srce je krvavelo radi izgube toliko sinov, da ni imela solza za svoje borbe, ki so se bosi in gladni vračali v ameriške rudnike, dočim se je pri nas košatilo toliko tujih vampirjev. Ni mogla več naložiti culice akademikom, ki so se vračali na svoje univerze, da dokončajo svoje nauke v nadi uporabi svoje znanje v korist nji, ki jo ljubijo kljub njenim napakam in odre-

venelosti. Verujejo v njen prepoved z ono vztrajnostjo, s katero so delali za njeno osvobodjenje.

Ne čujemo njih tožb, a baš njih molk nas straši, da so pri kraju z energijo; njih upala lica nam kažejo — krhali! Sam jim je prošil, ker nečelo prezira, s katerim se da milodar beraču. Zato smo jim dolžni priskočiti na pomoč tovariši! Ker pa naša skromna sredstva ne zadostujejo, obračamo se na javnost, ki je jugoslovenska iz srca, da prispeva v dijaški fond društva dobrovoljcev, poštni ček, račun št. 11.585 in našim nabiralcem s polami z društveno štampiljko. Od onih, ki smo jim poslali okrožnice, čakamo primernega odgovora. Uspeh nabiranja bomo objavljali v časopisih. — Za odbo Društva jugoslov. dobrovoljcev za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 3 Egidij F. Perić za predsednika, Andrej Sifrar, tajnik.

Poduk o pasji steklini in o steklini pri ljudeh.

Steklina je nalezljiva bolezen, hitrega poteka, ki se pojavlja najčeste pri psih in ki se širi dalje le po ogrižu po steklini živalih, zlasti steklinih pseh.

Znaki stekline so obče pri vseh živalih jednaki. Najbistveniša znamenja so: razburjenost, togotno vedenje, velika razdraženost, nagnjenje k grizenju ali ujedanju, bodanju, trkanju (prava steklost ali besnost); v drugih primerih pa se kaže otupelost, slabost, ohromelost različnih delov telesa, zlasti pa zadnjega dela. V teh primerih ni žival močno grizljiva (tj. steklost).

Stekli psi kažejo spočetka posebno spremembo vedenja, ki pa je včasih zlasti pri onih psih, ki se jih drži v sobi, tako malenkostna, da se jo komaj zapazi (tj. steklost). Navadno je pa vedenje steklih psov zelo spremenjeno. Psi so kmalu čmerni, razdražljivi, nezupni, se radi skrivajo po temnih kotih sobe ali v hlevu, ogibljejo se svetlobe in luči, niso poslušni na gospodarjev klic ali se pa le neradi odzovejo, potem pa naenkrat se bolj živahno poskušajo in se dobriko. V drugih primerih so stekli psi zelo nemirni, grebejo s prednimi nogami, menjavajo neprenehoma ležišča, hodijo nemirno sem in tja po sobi ali po dvorišču, postajajo trenutno, poslušajo ali lajajo in grizejo v zrak brez vsakega povičja. Med leženjem pogosto postajajo vznemirjeni, popadajo v zrak in renče. Glas jim postane spremenjen in hrupav. Občutljivost steklih psov je znatno povečana. Po preteku 1—3 dni postanejo navedeni znaki vedno bolj vidni, tako posebno nepokočnost in razburjenost; spoznati je znake besnosti. Pri tem grizejo zemljo, razne predmete, katero razgrizejo in jih požirajo.

Za steklino značilno je zlasti popadanje psov. Med tem ko se zdrav pes, ako pride v tuje kraje, tamkajšnjih psov boli in navadno tuj psi zdravega psa popadajo, napada stekel pes v tujih krajih tudi največje pse zlasti v glavo. To napadanje ali erizjenje se izvrši natihoma, med tem ko zdravi psi med popadanjem lajajo.

Stekli psi hitro hiraljo: videti so čudni, oči so jim kalne, vdre, dlaka brez svila in kuštrava. Nanosled ohrome popolnoma, zlasti v zadnjem delu in spodnji čeljusti.

Med boleznijo se stekli psi zelo slinijo. V poteku bolezni postajajo popadli

vedno bolj redki in končno psi med petim in sedmim dnevom poginejo.

Pri tih steklini so vsa znamenja le malo vidna; zapazi se izpremenjeno vedenje psov, izpremenjen tek, pozneje nagnjenje do pobege in potepanja, očitna grizljivost, izpremenjen glas.

Steklina mačk je podobna steklini psov. Očitni znaki so posebno velika nemirnost; stekle mačke silno rade grizejo in praskajo.

Pri človeku se pojavi pasja steklina na 6 mesecev po ogrižu od strani steklega psa, mačke ali kake druge stekle živali.

V pričetku stekline čuti bolnik na mestu, kjer je bil ogrižen več ali manj močne bolečine. Telesna toplota se nekoliko zviša, apetit se poslabša. Bolniki so duševno potrti, utrujeni, težijo o glavobolu in imajo zelo nemirno spanje.

Čez par dni postane vse živčevje skrajno občutljivo, osobito ono, ki oskrbuje požiranje in dihanje. Najbolj značilen pojav v tem štadiju bolezni je, da se bolniki boje vode in ako jo zagledajo, napadejo jih močni krči mišičev. Bolniku se v tem štadiju zelo slane cedijo. Pojavijo se slednjiš delirij, ki imajo na sebi znak besnosti. Bolnik skoči iz postelje, teka po sobi in bije okoli sebe. Ti napadi pa trajajo pri človeku le kratke čase in se pojavijo pri steklini človeka le redkokdaj. En ali dva dni potem se bolnik umiri in zopet lahko brez težav uživa tekočine. Pokažejo se pa sedaj znaki splošnega otrpnenja. Čeli delu telesa otrpne popolnoma, srce deluje zelo slabo in 5 do 6 dni po pričetku bolezni umrje bolnik na otrpnenju srca. Posledica stekline je vedno smrt.

Vsakdo, katerega je ugriznila kaka stekla ali stekline sumljiva žival, išče naj takoj zdravniške pomoči.

Edino dosedaj znano sredstvo zoper izbruh stekline je pa cepljenje proti pasji steklini po načinu, kakor ga je izumil Pasteur. V to svrhu imamo v naši kraljevini izbrano opremljeni Pasteurjev zavod v Zagrebu, kjer se pusti lahko vsakdo brezplačno cepiti proti pasji steklini. Vsakemu, ki je bil ugriznjen od stekle ali stekline sumljive živali in naj si bode ta poškodba še tako majhna, se nujno priporoča, da se pusti takoj prve dni po ugrizu cepiti.

Gospodarske vesti.

—g Trgovina z devizami in valutami. Beograd, 11. marca. Konferenca, ki jo je sklical finančni minister, je končala svoje delo. Zastopniki bank so se izjavili za popolnoma svobodno trgovino z devizami in valutami brez vmešavanja države. Zastopniki trgovcev, katerih mišljenja je tudi finančni minister, pa so bili vsaj za začasno omejitve trgovine in predlagali, naj bi se kupovanje deviz dovolilo samo onim, katerim so devize resnično potrebne, a ne v svrhu spekulacije. Vsek kupovalce deviz naj bi imel dolžnost, da dokaže na podlagi carinske deklaracije, da je za kupljene devize uvozil blago. Nova naredba o trgovini z devizami in valutami bo na vsak način boljše od dosedanje ter pomeni korak naprej v svobodno trgovino z devizami in valutami. Dovoljen bo neomejen izvoz vseh valut razven dolarjev in kronsko - dinarskih novčanic. — Prevod izvoza naše valute je na vsak nudiš akodljiva, kajti ako se ne sme izvažati naša valuta, se ta ne more prodajati in kupovati na tujem trgu. Tudi našim novčanicam se mora dovoliti prost izvoz, s čemur se bo dvignila naša valuta na svetovnem trgu.

—g Ljubljanski trg. Mese vseh vrst je na trgu dovolj. Kvaliteta govejega mesa v splošnem ni prvovrstna. Cene zadnji del 30 K, prvi del 28 K. Vseled zelo različne kvalitete govejega mesa se bo morala uvesti klasifikacija in kvalitete primerno določiti cene. Slečna na trgu zastaja, ker ni kupcev. Plačuje se povprek po 48 K kg. Svinjsko meso se je pričelo močneje kupovati, cena I. vrste 32 K, II. vrsten 30 K. Telečjeje mesa je na trgu v izobilju, cena I. vrste 21 K, II. vrste 22 K. Vseled onemogočenega izvoza je pričakovati zopetnega padca cene telečjega mesa. Z jajci je bil ta teden vsaj delno založen, po ceni 2 K za kos, ker se je preprečilo prekupevanje jajc po kolodvorih s tem, da je tržna straža od vsakega vlaka privedla kmetice na trg. Občinstvo se prosi, naj naznani vse one prekupce po mestu, ki brez obrtnega dovoljenja kupujejo jajca in zbiraajo zalogo. Ime ostane tano. Pomačiči sadni trg poenotijo in se danes kažejo le še jabolka glabe kvalitete po ceni 8 do 10 K kg. Mlečne preizkušnje zadnjih 14 dni so spravile na dan zopet nebroj votvor.

—g Poudena obravnava za prevetje mizarski del in dobav pri gradnji anatomičnega inštituta v Ljubljani bo dne 21. marca ob 11. pri gradbeni direkciji za Slovenijo v Ljubljani na Turjaškem trgu št. 1. Podatke, pojasnila in ofertne pripomočke dobivajo interesi proti povrnitvi nabavnih stroškov v znesku 100 K pri oddelku IV. b gradbene direkcije.

—g Slovenska eskomptna banka v Ljubljani nam sporoča, da so njene delnice III. in IV. emisije dogotovljene ter so iste p. n. subskribentom pri njena blagajni na razpolago.

—g Obrtna banka v Ljubljani. Subskripcija delnic II. emisije. Upravni svet Obrtne banke je sklenil, vpoštevaje ugodni razvoj zavoda naraščajoče povpraševanje po kreditu in potrebo po lastnih sredstvih, izvesti zvišanje delniške glavnice od 2 na 5 milijonov kron z izdajo 15.000 novih delnic po nominalu 200 K s pravico do čistega dobička v l. 1921. pod sledečimi pogoji: Starim delničarjem pripada opcijska pravica in sicer na vsako staro delnico 1 nova delnica po kurzu 200 K, prišteva se stroške in obresti 40 K za komand. Začasno potrdilo delnic I. emisije se ima pri podpisovanju predložiti. — Ostalih 500 delnic je na razpolago delničarjem, oziroma novim subskribentom po tečaju 220 K, prišteva se 40 K za obresti in stroške za vsako delnico. — Podpisovanje delnic traja od 1. marca do 31. marca 1921. Delničarji, ki v tem roku ne izvrše pravice opcije, izgube to pravico. Istočasno s podpisovanjem delnic je treba tudi polno plačati odpadajoči znesek. — Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani znesek vrnejo s 4% obrestmi. — Za uspeh te emisije jamči poseben sindikat. Subskripcijsko prilivno sprejemajo: Obrtna banka v Ljubljani, delje: Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Mariboru, Ptuj in Brezicah ter Prva hrvaška obrtna banka v Zagrebu. — Ker je povpraševanje po novih delnicah zelo veliko, opozarjamo zainteresirane, da v najkrajšem času prijavijo podpis delnic pri imenovanih zavodih, ker se na našteviline in prepozno došle prijave ne bo oziralo.

Borze.

—d Zagreb, 11. marca. Devize: Berlin 231—232, Italija 542—544, Lon-

don 575—0, Novi Jork, kabel, 146.75 do 147, Novi Jork, vez. ček, 146 do 146.50, Pariz 1067—0, Praga 191 do 191.50, Svica 0—2500, Dunaj 20—20.10, Budimpešta 34.75—35.50, Valute: Dolarji 144—144.50, avstr. krone 20—21, carski rublji 60—72, franc. franki 1010, napoleonor 490—493, nem. marke 225 do 228, rom. lei 195—0, Italijanske lire 555—0, čehoslovaške krone 170—0.

—d Curih, 11. marca. Devize: Berlin 9.40, Holandija 203.75, Novi Jork 591, London 23.13, Pariz 42.30, Milana 21.70, Bruselj 41.30, Kodanj 101, Stockholm 132.50, Kristijanija 95, Madrid 92.50, Buenos Aires 210, Praga 7.70, Varšava 0.63, Zagreb 4.10, Bukarešta 8.—, Dunaj 1.174, avstr. krone 0.85.

—d Dunaj, 11. marca. Devize: Zagreb 487—492, Berlin 1170—1176, Budimpešta 170—172, Bukarešta 972.50—982.50, London 215—235, Milana 2650—2670, Pariz 5130 do 5170, Praga 956—962, Sofija 880—890, Varšava 85—87, Curih 12125—12173, Newyork 719—723, Amsterdam 24700—25.950, Valute: dolarji 713—717, bolgarski lev 855 do 865, nemške marke 1169—1175, angleški funti 2810—2830, francoski franki 5105 do 5145, Italijanske lire 2550—2670, dinarji tisočaki 1933—1953, polske marke 91.50 do 93.50, romunski lei 955—965, carski rublji 302—308, švicarski franki 12.075—12.125, čehoslovaške krone 956.50—962.50, madžarske krone 168.75—170.75, holandski gldinarji 24.600—24.700.

Izpred sodišča.

—Odmav »Lovskega plesa«. Na »Lovski ples« letošnje svečnice je prišel mlad poročnik v avstrijskem »Waffenrocku« s nitkami za medalje. To je vzbudilo med mladimi ljudmi veliko ogorčenje. Med klici »avstrijanka«, »švaba« so ga nekateri vrli ven in mu še potrgali epolete. Poročnik Evgen Zorutti je bil vsled tega neprijetnega incidenta prisiljen tožiti dobrovoljca Ivana P. in farmacevta Frana S. Sodnik na sobi št. 28 okrajnega sodišča je imenovana dva gospoda obsodil na 24 ur zapora ali na 100 K kazni zaradi žaljenja časti.

Izpred mariborske porote.

—Tatinska organizacija. V obmejnih občinah ptujskega, mariborskega in št. lenartskega okraja so se vršile lani do avgusta velike tatvine in vlom. Vse je kazalo, da ta hudodelstva izvršajo iz dobro organizirane tatinske tolpe, ki je imela svoje središče na Trnovskem vrhu. Lani v avgustu je bilo v Valntaroveh ukradeni več perutnine. Orožniki so že deli časa sumili, da se nahajajo tatovi v Arnuševi in Marohovi družini. Ker je bila posebno Arnuševa hiša na sumu, so jo orožniki preiskali in našli tam ukradeni perutnino. Ob tej priliki so našli v obeh osumljenih hišah več stvari, ki so bile ukradene. Od začetka leta pa do avgusta je bilo izvršenih niš manj kakor 39 vlovov v približni škodi 32.000 K. Ko so orožniki hoteli priti Arnuša, je mlajši brat zbežal, nakar so orožniki streljali za njim in ga obstrčili. Pozneje je umrl. Pred porotniki sta se zagovarjala Lovrenc Arnuš in Konrad Maroh, ki sta bila obsojena Maroh na 5, Arnuš pa na 2 in pol leta težke ječe.

Narodna obrana.

—Občni zbor Jugoslovenske Matice bo v petek dne 18. marca v Ljubljani.

—Sentjaskoško - trnovska ženska podružnica Cirila - Metodove družbe ima svoj letni občni zbor dne 16. marca ob 5. popoldne v prostorih Splošnega ženskega društva, Rimska cesta št. 9.

—Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Savo, Javornik in Koosko Belo ima svoj občni zbor dne 13. marca 1921 ob 9. popoldne v gostilni »Markeže« na Savi z običajnim dnevnim redom.

—Pirhi. Mladina I. m. deške ljudske šole v Komenskog ulici je darovala Jugoslovanski Matici za pihro 1536 K 60 v.

—Za Jugoslovensko Matico so darovali: Glasom nabiralne pole št. 1137 g. Ivo Petriča gg.: Majcen Franc, tu 4 K; Kamnikar Franc, tu 8 K; Drufovka Alojzij, tu 40 K; Domelč Franc, Rakek 40 K; Strnad Josip; Podgorica-Dobrepolje 20 K; Bere Josip, Bled 8 K; Repe Anton, Bled 8 K; Resman Anton, Sv. Janez-Boh. Bistrica 8 K; Grobotek Viktor, Istimat 20 K; Stare Josip, Boh. Srednjavos 20 K. Med osojem Obratnega ravnateljstva Južne železnice v Ljubljani se je nabralo v mesecih januar in februar t. l. po gg. Minki Arhar odd. I. 64 K, Franc Stamberger odd. II. 70 K, Režik Hribenik odd. III. 388 K, Nace Irk odd. IV. 104 K; Poldi Očko odd. V. 196 K; Ludmil Krasnik odd. VI. 40 K; Kristi Perkov odd. VII. 248 K. Da se v bodoče zagotovi redno vplačevanje mesečnih prispevkov, gre posebna zasluga g. Režika Hribenikovič. Ing. Pehani nabral pri komisiji v Koečevju 115 K, L. Dekleva dndal 5 K, skupaj 120 K; I. Abrecht 893 K v Hotedreč, nabrano o priliki osvoboditve izpod Italijanske jarma; I. Šturm 2476 K, nabral med osojem Obratnega ravnateljstva Južne železnice; Gospodinski tečaj v Letušu pri Rečici 300 K; IV. letnik moškega učiteljskega (g. prof. Verbič) 9 K 20 v. 40 K n. a. in 2 liri; pri krstu Miške Blizjak v Grosupljah se nabralo 260 K; J. Ivančič iz nabiralnika v Kavarni »Zvezda« 252 K, 6 K n. a.; Fr. Pavlica, Beltinci 50 K v nadi, da homo z Majstrom še dali marširal; Potočnik, nadzornik Južne železnice 418 K, nabral v veseli družbi pri »Tinčku« v Hrastru; Komjanc v počastitve spomina svojega pokojn. brata 200 K; V. Dolinar nabral 251 kron v hotelu »Tivoli« o priliki »fantovščine« g. Albina Pleškota. Iskrena hvala!

Stradajo.

Orkan, ki je zadiljal 1. 1914. po celi Evropi, jih je neusmiljeno iztrgal iz žarišč prosvete v vseučiliških mestih in jih vrzel na holne poljane. Pozneje so prišli za njimi tudi mlajši iz srednjih šol. Mladi sinovi zaslužnega naroda pa si s čisto dušo skoro spoznali globoko in težko spoznanje, da ni človeškega dostojanstva v službi gosvodu-

ločega naroda. In začutili so se brato s krvavečimi levji, ki so branili jugoslovanski Balkan proti navali nasilnega Germanstva. Matuška Rusija jim je takoj razgalila grudi in nasrkali so se slovanske svobode do popolnosti, ki jih je vodila nazaj v strelske jake, ne več pod knuto tiranskega »nadplemena«, temveč samo ob rami s brati.

Raznoletost.

Konkurenca lepote Velike Prage in predmestij. Filmske tovarne v Pragi priredijo konkurenco najlepših žen in deklet Velike Prage in vabijo žensko na tekmo. Tekmovanje bodo filmovane ter se jih po 20 in 20 predstavi občinstvu na predstavah praških biografov. Občinstvo bo glasovalo z listki, ki se mečejo v skrinjo. Najlepša dobi častni dar ter se njeno ime naznani javnosti. Ostala imena ostanejo tajna. Najlepše ženske Velike Prage filmujejo vsak dan popoldne v palači Lucerna. Tako si bodo Pražani za par kron lahko do sita ogledali svoje lepote ter si bodo želeli željni moški lahko izbirali.

Ruske aristokratije natakariče. Posledica poloma Vranlove armade je neobičajno naraščanje ruskih gostiln v Carigradu. Po teh gostilnah so kot natakariče nastavljeni razne ruske aristokratije in princeze, da se sploh živijo in je zanimivo, kako je na jedilnem listu poleg jedil vskladar naznačeno tudi ime grofice, kneginje ali princeze, ki streže. Druga zanimivost je, kako gosti najprej izkažejo čast tem kneginjam, groficiam itd. ter jim poljubljajo roke, nato pri njih naroče kolo ter jim končno dajejo napitnico.

Špor med škofom in krojačem. Na kateri pariški listi so prinesli v zadnjem času ostre kritike današnje ženske mode. Ker te kritike niso ničesar zalegle, je pariški nadškof kardinal Dubois izdal oster pastirski list, v katerem ostro obsodba današnje ženske mode. Obenem se obrača kardinal do žensk samih, naj opuste sedanje ne, moralno modo, ker ta nasprotuje krščanski morali. Znani pariški krojač Polret je napisal kot odgovor na pastirski list dolg članek v »Matinu«, v katerem izraža da je pojem dostojnosti dvojen, da je čisti, stemu vse čisto in da nikakor ne drži brez.

pogojno pastirski list kardinala. Boj med kardinalom in krojačem danes zabava vsa elegantni svet Parisa.

Nova metoda zdravljenja. V bolnici usmiljenih bratov na Dunaju so se vršili te dni zanimivi poskusi zdravljenja raznih bolezni z vbrizgavanjem sladkorja v krvne žile. V dveh slučajih težke obolevnosti po bronhijalnem kataru so se poskusi tako dobro obnesli, da so bili bolniki v par dneh, vti zmožni zapustiti bolnico. Tudi pri rebrni s ekzudatom so se dosegli povoljni uspehi. Osebito olajšano pa je narkotizirane pri težkih operacijah, če se sladkor vbrizgava v krvne žile na mestu operacije 10 do 12 ur pred operacijo. Tudi očne operacije so mnogo lažje, če se prej izvrše sladkorna injekcija. V tej bolnici se nadaljuje s poskusi.

Na Bavarskem so ženam prepovedali nositi hlače. V znanem zimskem zabavišču Oberdorf, ki ga pozimi obiskuje zlasti elegantni sportni svet, je policija prepovedala nositi ženam hlače. V naredbi pravi policija: Prepoved je naperjena v prvi vrsti proti damam, ki posejajo kavarne in hotele v sportnih hlačah, ki po kroju zalijo čut dostojnosti. Oblasti tega izživljanja ne bodo več trpele. Sportne hlače smejo dame nositi samo za časa izletov, nikakor pa ne po mestnih, javnih lokalih.

Darila.

Upravi našega lista so oddali za: Revnega dijaka z zlomljeno hrbtnico: Gg. Antonija Vartol in Anka Petrovec, Sarajeva brzoj, centr. 40 K. Dijaško podpor. društvo Domovina. Gospodarsko in pol. društvo za dvorski okraj 400 K in g. I. Petrič, tu 100 K, mesto venca na grob dr. I. Oražna. Skupno 500 K.

Jugoslovansko Matica. G. Ciril Iglit nabral dne 6. t. m. v gostini Fran Korečana v Logatcu 128 K in 42 lir. Srčna hvala!

Za dijaško podporo društvo »Domovina«: Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj v počast spomina svojega ustanovitelja in prvega predsednika g. dr. Oražna znesek 400 K; Avgust Petrič, hrana uradnik v Ljubljani, mesto venca na krsto svojega dobrega prijatelja g. dr. Oražna 100 K.

Za šokolski dom na Viču so darovali: Fr. Pogačnik, trgovec, Ljubljana, 400 K; Rudolf Pevec, trg., Mozirje, 400 K; Stane Vidmar, Ljubljana, 10 K; R. Rozman, Ljubljana, 10 K; T. Zlindra, Ljubljana, 10 K; K. R. Ježek, Maribor, 50 K; Ina. Honik, Domžale, 100 kron; A. Kariž, Kočevje, 20 K; A. Črnogaj, Ljubljana, 100 K; Hedžet Koritnik, Ljubljana, 100 K; J. Bovha, Celje, 112 K; šokolska društva: Brezovica 200 K; Trbiž 66 K; Zemun 160 K; Vinkovci 50 K; Split 200 K; Grubišno-polje 148 K; Bjelovar 100 K; Vel. Grdjevac 166 K; Ruma 293 K; za ustanovne kamne po 400 K so vposlali: brat Borštink Pavel 30 K; Jurman Franc 170 K; Knez Stanko 80 K; Lampič Ig. 100 K; Novak Slavko 400 K. Vsem darovalcem najprilagodnejša zahvala! Bratje, ki ste podpisali ustanovne kamne, spomnite se svoje dolžnosti in pošiljajte redno posamezne obroke! Položitve so na razpelo pri br. Jurmanu, Glinca št. 6.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavšek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Ženske bolezni: Profesor Winkler v Monakovu, spisatelj ženskih bolezni, posvedčuje, da tudi njegova preiskavanja potrjujejo ugodne učinke grenčice »Franz-Josef«.

Dober dan! in nikakih bolečin ne boste imeli, če uporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici Elsa fluida 49— K. 6 akutije Elsa-kroglice 18— K. Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15— K. Fellerjevo pravo medicinsko lilično mlečno milo z znamko »Elsac 19— K. Fellerjeva Tanokina pomada za rast last veliki lonček 15— K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke Eugen V. Feller v Donji Stubici, Elsnatg št. 238, na Lir-

vatskem, so vseskozi zanesljivi in priporočljivi. (8346)

Buteljke

so knjižice vsake množina po najvišji ceni. Restavracija, Abacije, c. 13. 1863

Dva uradnika

se sprejmeta takoj na brano in stanovanje. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 1864

Prodaja se takoj hiša In zraven se dr. parcela v Ljubljani na križcu Bleiweilove, Traške in Rimske ceste. Kje, nove upr. Slov. Naroda. 1862

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani naznanja tužno vest, da je nenadoma preminul njega dolgoletni član

sanitetni šef Dr. Ivan Oražen

Pogreb pokojnika se bo vršil v nedeljo, 13. t. m., ob 15. uri izpred »Narodnega doma«.

Odbor.

Sila nas uči ščititi!
Zato uporabljajte izkušene gospodnje samo kot najboljšo preizkušeno, pravo
„Schichtovo milo“
z znamko „Jelen“.

se pranje perila, kakor tudi se vsako drugo snajenje v kuhinji in hiši. Milo z »JELENOM«
dobiva se sedaj povsod v naslednjih velikostih:

1/2 kg komadi, 2-delni.

1/2 kg komadi, 4-delni.

Zastopstvo za Slovenijo ima tvrdka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Naš nepozabni predstojnik, gospod
Dr. Ivan Oražen
sanitetni šef

je včeraj dne 11. t. m. nenadoma preminul. V njem smo izgubili svojega prvega in najboljšega tovariša in svetovca.

Počivaj v miru, blaga duša!

V LJUBLJANI, dne 11. marca 1921.

Uradništvo zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro.

Lepa hiša v Ljubljani, sredi mesta se čeno proda. — Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 1717

V našem se odda ali pa proda vrt. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 1825

Išče se zanesljivi in pošten hlapec h konjem; plača po dogovoru, nastop takoj. Vpraša se pri Jos. Bergmanu v Ljubljani, Poljanska cesta 87. 1800

Iščem v našem podstrešje katero se da preurediti za stanovanje z eno sobo in kuhinjo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1827

Proda se fina jako stara violina. Polze se v uor. Sl. Nar. 1858

Absolventinja trg. tečaja z znanjem slov. stenografije, strojeplisa ter korespondence, išče službo praktikanke v mestu ali na dečeli. Naslov: praktikanke pošne ležate Hranitnik. 1781

Redi povečanja trgovine prodamo takoj **parno lokomobilno 25 HP** znamke Lanz, brezhibno delujočo. Dalje

drobilni stroj (Raspelmaschine) z 48 n. domestnimi noži. Drobi 3000 kg na uro.

Brata Kolenc, parna žaga na Mirni (Dolenjsko.)

NAZNANILO. Ob pričetku lastne

... krojaške delavnice ... se slavnemu občinstvu v ljudo priporočam za vsakovrstna dela. **ALOJZIJ ŠTEMBAL, Florijanska ulica št. 24.** Cene solidne. Postrežba točna.

Lovro Pičman stavbeno in galanterijsko kleparstvo **Ljubljana, Kolodvorska ul. 39.** (v stari predmestni). Priporočam se cenj. občinstvu za naročila na vsa v mojo stroko spadajoča dela. Nove stavbe, barvanje na strehi in vsakovrstna podravila. Postrežba točna, solidna in cenó.

Naš preljubljeni, nena-domestljivi sedemletni sinček, oziroma bratec

Miladin nas je dne 10. marca nenadoma za vedno zapustil.

Pogreb bo dne 12. marca ob 15. uri.

Ptuj, 10. marca 1921.
Zaloga rodina Omerzu.

Potrti globoke žalosti javljamo, da nam je naš nepozabni

dr. Ivan Oražen šef zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro l. t. d.

v petek, dne 11. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 13. marca 1921 ob 3. uri popoldne izpred Narodnega doma na pokopališču k Sv. Krištofu.

V LJUBLJANI, dne 12. marca 1921.

Globoko žalujoči sorodniki.

Proda se fina jako stara violina. Polze se v uor. Sl. Nar. 1858

Absolventinja trg. tečaja z znanjem slov. stenografije, strojeplisa ter korespondence, išče službo praktikanke v mestu ali na dečeli. Naslov: praktikanke pošne ležate Hranitnik. 1781

Redi povečanja trgovine prodamo takoj **parno lokomobilno 25 HP** znamke Lanz, brezhibno delujočo. Dalje

drobilni stroj (Raspelmaschine) z 48 n. domestnimi noži. Drobi 3000 kg na uro.

Brata Kolenc, parna žaga na Mirni (Dolenjsko.)

NAZNANILO. Ob pričetku lastne

... krojaške delavnice ... se slavnemu občinstvu v ljudo priporočam za vsakovrstna dela. **ALOJZIJ ŠTEMBAL, Florijanska ulica št. 24.** Cene solidne. Postrežba točna.

Lovro Pičman stavbeno in galanterijsko kleparstvo **Ljubljana, Kolodvorska ul. 39.** (v stari predmestni). Priporočam se cenj. občinstvu za naročila na vsa v mojo stroko spadajoča dela. Nove stavbe, barvanje na strehi in vsakovrstna podravila. Postrežba točna, solidna in cenó.

Naš preljubljeni, nena-domestljivi sedemletni sinček, oziroma bratec

Miladin nas je dne 10. marca nenadoma za vedno zapustil.

Pogreb bo dne 12. marca ob 15. uri.

Ptuj, 10. marca 1921.
Zaloga rodina Omerzu.

Potrti globoke žalosti javljamo, da nam je naš nepozabni

dr. Ivan Oražen šef zdravstvenega odseka za Slovenijo in Istro l. t. d.

v petek, dne 11. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 13. marca 1921 ob 3. uri popoldne izpred Narodnega doma na pokopališču k Sv. Krištofu.

V LJUBLJANI, dne 12. marca 1921.

Globoko žalujoči sorodniki.

Oh meji proti Italiji se išče v našem ali nakup vodna ali parna žaga. Cenj. ponudbe na upr. Slov. Naroda pod »Žaga za meji 1719«.

Knjigovodja, samostojna moč, bilančnik, zmožen tovarniških kalkulacij, se išče za večje industrijsko podjetje. Nastop po možnosti takoj. Natančneši pogoji in plača po dogovoru. Ponudbe pod »Tovarna« na upr. Slov. Naroda. 1762

Blagajna Werthelmerica, mala, se pravi ali nakup vodna ali parna žaga. Cenj. ponudbe na upr. Slov. Naroda pod »Žaga za meji 1719«.

Proda se 4 pare konjskih oprem, popolnoma novih in ovrh. (Schäferhündin). Poizve se na Rimske cesti 21. 1850

Gasje perje. 10 kg čist. popolnoma svežega gosjega perja za blazine in pernice se čeno proda. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1849

Ceno se proda violončelo 1/4, lovka puška (damska), lovka torbica in steklenice, ofitirske sušila in 2 majhna foto-graf. aparata. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1846

VINO godišta 1917 l. vrsti, bjele, traminac l. čeno portugizac za butelje a velikim količinama prodaje oz. povoljne ujevte u prvu ruku. On-podarstvo Škard u Škardu, Hrvatska. 1856

Pekarija se išče v našem, na dečeli ali v kakem trgu v Sloveniji. Ponudbe sprejema Peter Majdič, Celje. 1860

Zenitne ponudbe sprejema v posredovanje z go-tovim uspehom »Gospodar-dovolenec« v Mariboru, Milinska ulica 32. Tajnost zajamčena. 1866

Stavbena parcela pri kolodvoru v Metliki, na mestu, pri-pravnem za vsako obrt,

se proda. Natančneje v gostini Makar v Me-tliki. 1833

Nova moška obleka se proda za K 1300.— Naslov pove Anončni zavod Drago Boseljak, Ljubljana. 1852

Stavbne parcele po 10.000 K za enodružinske hiše z vrtom v Sp. Šiški se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Velika hiša z obširnimi dvoriščem in železniškim trgom, zelo priročno za tovarno ali skladišče v Ljubljani se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Velika hiša z obširnimi dvoriščem in železniškim trgom, zelo priročno za tovarno ali skladišče v Ljubljani se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Velika hiša z obširnimi dvoriščem in železniškim trgom, zelo priročno za tovarno ali skladišče v Ljubljani se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Velika hiša z obširnimi dvoriščem in železniškim trgom, zelo priročno za tovarno ali skladišče v Ljubljani se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Velika hiša z obširnimi dvoriščem in železniškim trgom, zelo priročno za tovarno ali skladišče v Ljubljani se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Velika hiša z obširnimi dvoriščem in železniškim trgom, zelo priročno za tovarno ali skladišče v Ljubljani se prodajo. Tavčar & Svetina, starobno podjetje, Ljubljana, Gospodarska c. 6. 1851

Prvi predsednik »Pokrajinskega zdravstvenega sveta za Slovenijo in Istro.

sanitetni šef dr. Ivan Oražen

je preminul. Slovenija je z njim izgubila neumornega delavca in organizatorja na polju ljudskega zdravja.

V Ljubljani, 11. marca 1921.

Pokrajinski zdravstveni svet za Slovenijo in Istro.

V brezmejni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, i onim v zasedenem ozemlju, prijateljskim in tovariškim krogom imenom v tujini bivaajočih sinov pokojne Milana in Mielislava, njenih vnukov Ivana, Dragotina, Mielislava, Svetozara Vladimira, da so se naši blagi, srčno ljubljani, oboževani mami, stari mami, gospe

Mariji Tavčarjevi vdovi po sodnem oficijalu

iztekla ure življenja dne 10. marca 1921. ob dveh zjutraj. Po daljšem, težkem, z neizrazno potrpežljivostjo in vdanostjo prenašanem trpljenju so nas zapustili in odšli v večnost po prejemu sv. popotnice, blagoslovih in molitvah za umirajočo.

Sprejeto naše nepozabne mame bo iz šolskega poslopja na pokopališču k podružnici Sv. Ivana. Prahu naše premile mame tih mir in sladak pokoj, njeni blagi duši večna Luč, v katero je trdno zaurala v vseh težkih borbah in preizkušnjah svojega trpljenjapolnega, delavnega življenja. Prošiva spomina in molitve pri vseh, ki ste poznali našo preskrbno, zlato mamo.

Petrovovci pri Črnomlju, dne 10. marca 1921.

Učiteljica Mara Tavčarjeva, hči.

Učiteljica Savomira Rvedrova, vnukinja.

Proda se vinarna z 2400 hl zaloge in transportnih sodov z vso klasično in pisarniško opremo. Dopisi pod „Vinski trgovec 1521“ Maribor, Aleksandrova cesta 71. 1878

Hiša v Mariboru
2 minuti od kolodvora, z velikim dvoriščem in vrtom, pripravna za vsako pod etje se prodaja. Informacije daje Jng. Maribor, Aleksandrova cesta 71. 1878

Vreče za oglje
Žito in drugo se oddajo. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1802

Zamenjam stanovanje
z 2 sobama, kuhinjo in z majhnim vrtom blizu juž. kolodvora, z enakim eventualno s 3 sobami v mestu. Ponudbe pod „Zamenjava 1790“ na upravo Slov. Naroda. 1790

Proti dobremu plačilu iščem v sredini sobo. Eventualne ponudbe na upravnistvo Slov. Naroda pod „Paris/1771“. 1775

Kdor se preseli iz Ljubljane v Maribor, lahko zamenja meblirano sobo. Ponudbe pod „Preselitev 1811“ na upravo Slov. Naroda. 1811

Iščem meblirano sobo. Ponudbe pod „Nikdar doma/1810“ na upr. Slov. Naroda. 1810

Prodajam po nizki ceni: dva kasona, dve dirl, brek in glig. Slomškova ulica 19, na dvorišču. 1747

Proda se gramofon, opari, preproge in druge stvari. Loni pot 6, klet. 1824

Hrastovi hlodi
Proda se okoli 80 kub. m hrastovih hlodov na mestu. Sekani so lanske leto. Priključno pol ure od kolodvora. Cena po dogovoru. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1769

Na prodaj za zelo nizko ceno preigrane koncertne citre A. Klendel iz palisandrovega lesa pri Hlaku Sever, Stari trg 34. 1832

Motorno kolo, avtomotor, kopirna PS (Sauggas) se prodaja. Copova ul. 10, na dvorišču in garaži. 1829

Prodajam kočijo, enovprežno ali dvovprežno, dobro ohranjeno, z napraviljivcem na peresih ter 2 lepa šetna konja za tek in tečo. Cena po dogovoru. Lovre Bohinc, Lesce 30, Gorenjsko. 1830

Knjigovodja (kinja) in kontoristinja se s rejmeta za takoj pri „Osrednjem uradu“ v Strazišču pri Kranju. 1833

Prodajata se 2 bravi s teletom in ena breja, vse dobre milekarice. Polize se v Ljubljani, Poljanska cesta 55. 1836

Hrastovi hlodi, 3 in 4 cm deb. 7 kubičnih metrov, se prodajo. Pismene ponudbe pod „Kusik/1835“ na upr. Slov. Naroda. 1835

Kupi se hiša na prometnem kraju z dobro dočho pekarijo ali gostilno, ovinoma s pripravimi prostori za pekarijo ali gostilno. Eventualno se sprejme v najem ali se pa zamenja z večjim posestvom na Gorenjskem. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 1812

Mestni stavbenik
Jaroslav Breuer
Ljubljana, Vojaška ul. 16a
(za prejšnjo belgijsko vojašnico) izvršuje vse podtalne in visoke stavbe ter izdeluje zedevne projekte. Brzjav: Breustavba. Int. tel. 447

Tovarna pohoštva sprejema naročila za vsa v to stroko spadajoča dela najceneje. Poizve se v upravnistvu Slovenskega Naroda. 1803

Sprejme se natakarski vajenec z dobriimi s rčevali ter poštenih staršev za kolodvorsko res avracijo na Jesenicah. Istotam se sprejme učenka za trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na R. Oswald, restavralor, Jesenice. 1796

Kupim vsako množino volovskih rogov. Ponudbe pod „ROGOVI“ na An. zav. Drago Beseljak, Ljubljana. 1784

Prodaja. Vsi deli prenehanja lesne industr. prodam na dražbi 30. marca ob 13 uri 15 močnih izsuševalnih dobrih konj s komati in vrtovi vred. Prodano bo tudi več drugih raznovrstnih vozov kakor zapraviljivci, landaver, brum itd

Pozor!
Sprejemajo se stare železne žlice za nočnjenje nanovo. Alojzij Vrsbeo, Krasnična cesta 6. 1797

Trgovski pomočnik
se takoj sprejme za trgovino z mešanim blagom pri Josip Langeršoku, Marenberg. 1770

Tisrje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-20 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Travo. 26

Proda se njiva, v predmestju, ške prge, pripravna za izkopavanje peska ali za lesno skladišče, ter senožet v Trnovem (mesarski parti). Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 1608

Stanovanje s hrano ali b e z nje išče visokošolec. Ponudbe pod „Visokošolec 1775“ na upravo Slov. Naroda. 1775

Delavnica za moderne in umetne kovinske dela. Umetno in stavbeno kijučavničarstvo (Treibseiler) prevzema ne vseh v to stroko spadajočih predmetov in popravil. Priporočam se Iv. Fohlvar, Ljubljana, Konjušina ulica št. 1. 1814

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbili
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Velika stavbna parcela na lepem prostoru v Ljubljani se pod ugodnimi pogoji prodaja ali da v najem. P. Jasniša pri M. Lavrenčič, Ljubljana, Františkanska ulica 10/1. 1706

Stara obrt v polnem obratu z delavnico, salonom, kuhinjo in malo sobico na najprometnejšem prostoru v Ljubljani se takoj prodaja. Samo pismo pod „R 62“ na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana. 1714

Trgovskega pomočnika železninske stroke, dobra moč sprejme železninska tvrdica v Ljubljani. Ponudbe pod „Železninar/1819“ na upr. Slov. Naroda. 1819

Stanovanje s hrano za mirno in prijazno gospodinjico, iščem samo pri boljši rodbini. Dužine, kjer bi imela parkirano mesečno spremstvo v gledališče in par ur tedensko klavir, imajo prednost. Ponudbe pod „Hrana 196/1821“ na upravo Slov. Naroda. 1821

Stroji: jarmenik za cepljenje (Spalt- oder gatter) — stroj za oblanje (Hobelmachine) — stroj za žeblice (Nagelmachine) — dynamo itd. prvovrstno predvzno blago, se radi smrti podjetnika prodaja po ugodni ceni. P. Jasniša da e Minka Lavrenčič, Ljubljana, Františkanska ulica 10/1. 1 03

Proda se 21.000 m² sveta v Linhartovi ulici, koncem Ravnikarjevega posestva. Parcela je pripravna za kako večjo industrijsko podjetje ali za razkasanje. Pismene ponudbe z navedbo cene na Al. Acceto, Trnovski pristan 14. Ljubljana. 1791

Išče se gostilna, restavracija ali hotel v večjem mestu v Sloveniji v našem ali nakup. Ponudbe pod „R 61“ na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana. 1713

Komisijonar - železninar mijaša, samska, prvovrstna moč za stavbinsko kovanje, se sprejme v trajno službo. Ponudbe z navedbo plače na TITAN Kranjske tovarnice železne, bravarke i kovinske robe, Kamnik kod Ljubljane. 1772

Kočija povsem nova, z napolpokrito usnjato streho, s snemajočim sedežem za kočijaža, nekakšna in netapečana, se prodaja za kn 10.000.— Ogleda se pri kovaču Medenu, Ljubljana, Karlovska cesta na Jerančičevem dvorišču. 1767

Kompletna razsvetljevna naprava se odda, in sicer dynamo, najboljši Bergmannov izdelek, 25 watt, 120 voltov, 208 amper, marmorna pretlikanica s staničnim pretikalom (Zellenschalter) in vsemi potrebnimi instrumenti, akumulator-k baterija iz 63 elementov, kapaciteto 216 — 290 amperiskih ur, Mariborski parni mlin Karol Seherbaum & Sinovi Maribor. 1366

Sprejme se za takojšnji nastop ali po dogovoru

starejša prodajalka za trgovino z mešanim blagom in glavno zalogo tobaka na dežel. Istototam se sprejme tudi

učenec z dežele, z dobrim šolskim uspehom in ki ima veselje do trgovine. Ponudbe poslati pod „tobak/1746“ na upr. Slov. Naroda. 1746

Dobavna pravica na nov avto za tri osebe, kateri dospe meseca maja t. l. iz tovarne, se odda. Ponudbe na poštni predal 71, Ljubljana. 1674

Trgovino vzamem v najem ali jo kupim na kakem prometu metnem kraju na deželi. Eventualno kupim tudi hišo s trgovskimi prostori blizu železnice. Ponudbe pod „Trgovina 8000/1782“ na upravo Slov. Naroda. 1782

Proda se 10 vag. dask po 25 in 30 mm. Ponudbe s ceno pod „Deske 1805“ na upravo Slovenskega Naroda. 1805

Proda se dne 12. marca večja množina še zelo dobro ohranjenega str šnega le ovla i ploščatih stropnikov na Sv. Petra nasipa št. 23 v Ljubljani. 1806

Klavirje uglašuje in popravlja solidno in točno
Felix Povše, Tržaška 45.

Velika zaloga novih dvokoles, različne pnevmatike, tudi za otroške vozičke, šivalni stroji in vsakovrstni deli po ceni pri Batjelu Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se v popravilo dvokolesa otroški vozički, šivalni stroji i. t. d. Mehanična delavnica Karlovska cesta št. 4. 813

Kočijaža k dvema konjema, poštenega in delavnega, išče za takoj tvrdica Ant. Kršper v Ljubljani, Mestni trg 26. 1842

Dve otroški postelji se prodajata. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 1 44

Učenka trgovske šole išče privragna pouka stenografije. Ponudbe pod „Brzopis 1848“ na upravnistvo Slov. Naroda. 1848

Gospod želi poučevati gosli in klavir. Ponudbe pod „Inštruktor 1845“ na upravo Slov. Naroda. 1845

Tovarna v Ljubljani se prodaja. Je to večji prostor z nekaj poslopji, pripravno za vsako tovarno. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 1843

Kupi se manjša enonadstropna hiša s trgovino ali boljšo gostilno v mestu ali kakem večjem kraju v Sloveniji ali tudi prav čedna hiša s kakimi 10—15 orali zemlje z goščicem na bolj prometnem kraju blizu železnice. Ponudbe z omenbo zmerne cene na: „I. R.“ pošao ležate Bled. 1778

Točni, zanesljivi, v železniški službi
izkušeni spremljevalci za tukaj in izvenstvo se lahko preiskuje. Vprašanja na Heinrich Schlegel, Graz, Volksgartenstrasse 12. 1817

Prodaja premičnin obleke, perila itd. iz zapuščine Františke Kušar bo dne 17. sušca 1921. ob 9. uri v Strelški ulici št. 4/II. v Ljubljani vsled sodne dovolitve z dne 26. svečana 1921 A I 1163/19 v prostorih Františke Cerar in Urše Zagor.

Dr. Andrej Kuhar notar kot sodni poverjenik

Slovenskim citrašem! Podpisani je priredil, izdal in ima v zalogi sledeče:

1. Slovenske narodne pesmi za citre in petje, desetero zvezkov. Cena zvezku 16 K.
2. Pravkar izšli dve pesmi: a) Jadranko m-rje, b) Oj Triglav mo dom I Ti dve pesmi se dajeja začasno za prilogo desetemu zvezku.
3. Grajski odmor in poika Jugoslovanke. Cena za obe 8 K.
4. Bože pravda. (Tri slovenske pesmi). Cena 4 K.
5. Slovenske nabožne pesmi za citre in petje. Cena 12 K.

„Mm, teh pa ne“, pravijo nekateri. Ali naši domači skladiščniki: Rihtar, Vavken, Belar, Hladnik in drugi res niso znali kaj takega napraviti, da bi bilo primerno tudi za citre? Nevelj so priljubljeni in tako domači, da jih lahko prištevamo narodnim. Ako ima lep, d-mač napav besedilo nabožne vsebine, nič zato. Na citre igramo itak samo napav. Kako ljubke so nekateri majniške, božične itd. Cena 12 K je samo za papir, note so pa povrn. Povzete je drago, porabljive se imamo, zato pojim, pošljite doner naprej. Priporočam se: Iv. Kiferle, Ljubljana, Koroška ulica 8, II. nadst. (gostilna Maček). 1809

Klavir, dobro ohranjen, se ceno takoj prodaja. Na ogled pri hišnici v Mariboru. Splavarska ul. 14. 1754

Čebulček in žlahtni semeški grab priporočata Sever & Komp., Ljubljana. 1807

Proda se enodružinska hiša, z novim gospodarskim poslopjem in vrtom v ljubljanskem predmestju, blizu cestne električne stanice. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1763

Smrekov gozd se prodaja. Stoji v glavni cesti v Srebrnihi pri Kandit, pošta Novo mesto. Več: Anton Ručvar, stud. med., Ljubljana Rimska c. 9. 1779

Usnjarnica Panaiot J. Delija i Drugovi Beograd, Balkanska ulica 2 potrebuje starejšega spretnega pomočnika

Jščem službe! Knjigovodja prva moč z daljšo prakso, perfekten v slovenski, nemški, srbihvatski in laški korespondenci, stenograf in strojepisec. Nastopim z aprilom ali prej. Ponudbe pod „April 1833“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 1683

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica EVAN BRICELJ, Dunajska csa. 16, se priporoča. Izvršitev točna cene zmerne. 12 0

Prva srbiska tovarna sirilnega praška in sirilne tekočine

Gjoka Dimitrijević, Nis ima v zalogi sirilni prašek in sirilne tekočine, ceneše in močnejše kakotji izvodi. Zastopstvo za Slovenijo D. Dimitrijević, Ljubljana, Bleiweisova cesta 20. 149

Prodaja in nakup posestev Posojija. Trgovske izravnavne. Ameriške zadeve. Gospodarska pisarna Dr. Iv. Černe, Ljubljana Miklošičeva cesta 6, tel. 37. 122

Kupujem po najvišjih cenah hlode, rezar in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 230

Največja zaloga klavirjev in pianinov v Ljubljani. Tvrdka J. Dolenc, Ljubljana, Hlišerova ul. 9, priporoča v nakup najboljših instrumente prvovrstnih tovarne po solidnih in zmernih cenah.

STAMPILJE iz kavčuka
Ciril Sitar LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

Razpis službe. Pri podpisnem podjetju se sprejme takoj v službo

Jamski obratovodja Reflektanti naj predložijo vioge opremljene s popisom dosedanjega službovanja do 25. marca 1921 vodstvu premo.govna na Lesh, pošta in železniska postaja Prevalje. Plača po dogovoru. Prejšnja službena lela se priležejo pokojnici. Državal nadzorak in selvester rudniškega ravateljstva grofov Henckel von Donnersmark-Beuthen Prevalje.

Dobava strojev za vsako industrijo. Ureditvev kompletnih industrijskih naprav. Najkrajši dobavni rok in zmerne cene.

Franko vagon Maribor za takojšno dobavo: 2 univerzalna skobelnika 950 X 270 in 840 X 200, 2 stroja za oblanje kovin 1500 X 550 in 800 X 550, 1 univerzalni okroglo brusilni stroj. Premer 250 m/m. Dolžina 260 m/m. Jugo-slovensko importne in eksportne podjetje. Inž. R. Pečlin, Maribor, Trubarjeva ulica št. 4

Zamenjam pletilni stroj št. 8 s št. 12, eventualno tudi prodam. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 1773

ERJAVEC & TURK trgovina z železnino „pri Zlati lozati“ 114 (prej Hammerschmidt) Ljubljane, Valvazorjev trg 7 nasproti križevniške cerkve. Zaloga cementa.

Gradbeno podjetje ing. Dukić Ljubljana, Resljeva cesta 9 se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 235

Nogavice z znamko „ključ“ in brez nje pri Tvornici čarapa, Sarajevo Samo na veliko! Cenik zastoni. Par nogavic znamke „ključ“ traja kakor 4 pare drugih.

Mestni stavbenik Ivan Bricelj Ljubljana, Slomškova 19. Telef. 527 Prevzema zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Paravica (epilepsija) Že 20 let izkušeni „Epilepticon“ Dr. Well, Frankfurt a. M. z uspehom rabijo zdravilke, bolnice za uspešno sredstvo za robljanje epilepsije pa tudi proti Vid vemu plesu, histeniji, živčnim bolečinam in živčni oslabelosti. Bolniki ga radi uživajo in lahko prenašajo. Dr. med. K. Ganz niše: „Noben pomoček pri zdravljenju epilepsije ne služi tako dobro“. Dobiva se zonet v velikih množini v veleprodajah in lekarnah. Izdeluje ga samovoljica Dr. R. & Dr. O. Well, Frankfurt a. M. 420

Misti, podgane, stenice, škurki n van golazen mora poginiti, ako urabljate moja najbolje prezkusena in splošno hvaljena sredstva, kot proti molikim mšim K 10, za podgane in mšim K 12; za škurke posebno močna vrsta K 20; tinktura za stenice K 15; uničevalec moliev K 10; prašek proti mršom K 10 in 20; mazilo proti ušom pri ljudih K 5—12; mazilo za uši pri stivali 6—12; prašek proti mršom pri uših K 10 in 20; tinktura proti mršom na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 10. Prašek proti mršom K 10. Pošta po povetju Zavod za eksport M. Janker Petrinjska ul. 3. Zagreb 15. Trgovcem pri večjem odjemu popust

Jabolka 4 — 5 vagonov lepih zdravih jabolk se prodaja po ugodni ceni.

Janez Polak Sv. III pri Mariboru. 1789

Zahtevajte cenik zastoni n poštine prosto
H. Suttner Ljubljana 4, Mestni trg štov. 23. Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine Lastna protokolirana tovarna ur v Švic

Klavir dobro ohranjen, se radi p mankanja postora prav ugodno prodaja. Ogleda se lahko vsak dan od 2—6. ure popoldne. Tržaška cesta št. 45, I. nadst. 1759

Moderne odreme za kopanje saba fazončni klozoti,

namitniti, konalna nečl, en jitranchenla iz Mlega železa. Takojšnja dobava z izvoznico. Velika zaloga. Leopold Blau & Co. Gra. m. b. H. Wien II. A. Opernringgasse 8. Izvor na vsi strani sveta. Brz. Leobitico.

Prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi

Nudi: rokavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne francoske damske rokavice. Najfinjši francoski parfumi.

O. Bračko, Ljubljana Dunajska cesta šteč. 12.

VINO

Proda se po ugodnih cenah večja množina prvovrstnega butelj-skega vina iz mariborske okolice. Naslov pove anončna ekspedicija

J. Sušnik Maribor, Slovenska ul. 15.

Inženier dr. Miroslav Kasal Ljubljana, Hlišerjeva ul. 7.

Specialno stavbe-no podjetje za betonske, železobetonke in vodne — zgradbe. — **Izraba vodnih sil.**

JULIO MEINI D. D.

kava čaj kakao Srednja ZAGREB. Podružnice:

Zagreb, Duga ulica 6. Ljubljana, Aleksandrova c. 1 Maribor, Gosposka ul. 7. Pečuh, Kraljevska ulica 19.

Velika zaloga klobukov in slamenikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobu pošta Domžale
Prevzemajo se tudi stari klobuki in slameniki v popravilo pri Kovačevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo in soboto.

Edina tovarniška zaloga šiv. strojev za rodbinsko in obrtno rabo, v vseh opremljenih, material predvojni. Dalje igle, olje, posamezni deli za vse sisteme na veliko in malo.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni pogoji. — Popravila se sprejemajo. —

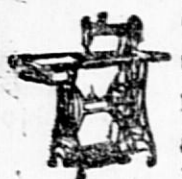

Na veliko in malo potrebnosti za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, sukanec, čevljarška preja, toaletne potrebnosti, modno blago, pletenine i. t. d.

Veliko zalogo velikonočnih in drugih razglednic

po zelo nizki ceni priporočila tvrdka
Ivan Bonač, Ljubljana.

Prost izvoz!

Šivalne stroje in vozilna kolesa najfinišne izvršitve razpošilja zopet po vsej Jugoslaviji
A. Weissberg, Wien, II., Untere Donaustrasse 23/5.
Hrvatska korespondenca. Cenovniki zastoj.

Prost izvoz!

Razglas.

V smislu navedenja Gospodina Ministra Vojnog i Mornarice A. R. Br. 820 od 27. februara 1921 god. prodaje se sredo 13. febr. mes. 12. za vojniško službu nesposobnih konja iz staleža konjskega depota javnom licitacijom. Licitacija vršice se pomenutog dana u 9. časova prepočne pred logorom Tivoli (bivše kolesarsko dirkališče).

Banka „Slavija“

ki je po svojih fondih najmočnejši slovanski zavod med zavarovalnicami, ki poslujejo v Jugoslaviji, se priporoča za sklenitev vsakršnih zavarovanj, kakor na življenje, proti nezgodam, požaru, vlomski tatvini in za jamstvena zavarovanja. — Posebno se priporoča v življenjskem oddelku, kjer zavaruje po vseh mogočih kombinacijah po zelo ugodnih pogojih.

Police banke „Slavija“ veljajo tudi kot žebitvena kavicja za jugoslovanske častnike.

Vsakišna pojasnila daje drage volje generalni zastop banke „Slavija“ v Ljubljani.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Ljubljana, meseca marca 1921.

Vabilo na podpisovanje delnic.

II. emisija delnic.

Upošteva ugoden razvoj Obrtne banke v Ljubljani, stalno naraščanje zlog in kreditov ter potrebo po lastnih sredstvih je sklenil upravni svet Obrtne banke v Ljubljani glasom sklepa izrednega običnega zbora z dne 12. avgusta 1921 prevesti zvišanje delniške glavnice od K 2.000.000— na

K 5.000.000—

z izdajo novih 15.000 delnic po nominalu K 200— s pravico do čistega dobička v letu 1921 pod sledečimi pogoji:

- 1) Starim delničarjem pripade opcijska pravica in sicer na vsako staro delnico po ena nova delnica po kurzu K 200— pristevši za stroške in obresti K 40— za komad. Zatočno potrdilo delnic I. emisije se ima pri podpisovanju predložiti.
 - 2) Ostalih 5000 delnic je na razpolago delničarjem oziroma novim subskribentom po tečaju K 220— pristevši K 40— za obresti in stroške za vsako delnico.
 - 3) Podpisovanje delnic traja od 1. marca do 31. marca 1921. Delničarji, ki v tem roku ne izvršijo pravice opcije, izgube to pravico. Istočasno s podpisovanjem delnic je treba tudi polno vplačati odpadajoči znesek.
 - 4) Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov obresti in pristojbin pripíše rezervnemu zakladu.
 - 5) Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 4% obr. stl.
 - 6) Za uspeh te emisije jamči poseben sindikat.
- Subskripcijske prijave sprejemajo že sedaj: Obrtna banka v Ljubljani, dalje Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Celju, Mariboru, Ptuj in Brezicah, ter Prva hrvatska obrtna banka v Zagrebu.

Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani

Smoldnik,

dinamit, dinamoni, vžigalne vrvice, jaklo za svedre, orodja za kame, železne blagajne, poljedelske stroje in vso drugo železnino ima vedno v zalogi

Fran Stupica v Ljubljani, Gosposvetska (Marije Terezije) c. 1.

F. & E. Remžgar

soboslikarstvo in pleskarstvo

Kolodvorska ul. 18. LJUBLJANA Copova cesta 10.
Specijalna tvrdka za ličnanje lesa, kakor tudi za najmodernejše slikanje sob.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4

Podružnice: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE
Gospodarska ul. 28. Glavni trg št. 39.

Garva vsakovrstno blago.

Kemično čistilne obleke.

Svetilnika ovrtnike, za

pešnice in sralce.

KLAVIRJE

na obroke in na posodo!
Najboljše pianini in harmoniki: Förster, Steinhammer, Heilmann. — Uglestavanje in popravila strokovnjak in cen.

ALFONZ BREZNIK,

bivši učitelj Glasb. Maticе,

Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri namski cerkvi).

Violine, citre, harmonike.

Strune vseh vrst na deželo in drabno. — Velikanska zaloga.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši! Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinišnih oprem. Večletna garancija.

IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Sveče, vosek, polvosek - lojevino in parafin -

trden cerasin 93/70° K 47— la. destil. lojevina K 80— dobavlja franco obmejna postaja.

J. VLADYKA & SIN, tovarna sveč, Litoměřice, Č. S. R.

Modni salon Stuchly - Maške

Ljubljana
Zidovska ulica šte. 3.
Dvorski trg šte. 1.

Priporoča največjo izbero spomladanskih klobukov in čepic.

Popravila se točno izvršujejo. Žalni klobuki v zalogi.

Pisalni stroji Remington!

Najdovršnejši ameriški stroj s samostartirjem Avtomatsko pospešuje delo stroja. Prihrani najmanj 15 % do 25 % delavnega časa. Osvedočite se o osebitih prednostih konstrukcije našega stroja.

Standard model K 14.000
Century K 6.500

glavno zastopstvo Remington Typewriter Co.

Samoprodaja za Jugoslavijo.
Zagreb: Vrhovčeva ulica 15. i svenčillistna knjižara Stj. Kugli, ilica 30.

Beograd: Lujanovita i drag. Knez Mihajlova 47: Ljubljana: A. Kregar; Sv. Petra cesta 23. Novi Sad: Krsta Paul; Sarajevo: Hadži Marko Schreiber; Čakovac: „Medimurje“, agent i komisijon, posao; Brod n/S: Ilija Timarac.

Gospodarska zadruga ljublj. miz. mojstrov

v Ljubljani

se priporoča cenj. gosp. stavbenikom in cenj. občinstvu za naročila na vsa v mizarsko obrt spadajoča dela. Nove stavbe, oprava za hotele, šole, pisarne itd. — Preprosto kakor fino pohištvo vedno na zalogi. — V slučaju poverbe dela načrti in proračuni brezplačno. — Vsa pojasnila daje gosp.

Ferdo Primožič, načelnik, Trnovski pristan št. 4.

Jugoslavenski Lloyd d. d.

Beograd 848 Brankova n. 12
Brz. adresa JUGOSLOJYD Telefon br. 16-32

Mi literujemo kao specialitet iz naše sopstvene fabrike:

Odeli za razne pozive vsake vrste za rudarske radenike, za razne nadležstva i industrijske preduzeća, muška svedrana odeli, dečija odeli.

Samo na veliko! Besplatno šaljeemo mustre i svog zastupnika.

Dražbeni oklic.

Prodalo se bo na prostovoljni javni dražbi, v sredo, dne 16. marca 1921 ob 9. uri dopoldne, na prostoru Kmetijske posojilnice v Ljubljani, Cigaletova ulica, nasproti sodnega poslopija: 6 dobrih vprežnih konj, veče dobro ohranjene konjske oprave, razni konjski vozovi, brek, 2 giga, kočija, zajčji hlev in druge malenkosti.

Reči se lahko ogledajo na dan dražbe ob 8. uri dopoldne na licu mesta.

Ljubljana, dne 3. marca 1921.

Banka Popper, Rosenberg & Co.,

Graz, Komissionarji Devisne centrale Joanneumring 9, Schmiedgasse 40.

Telefon št. 4393 Brzojaci: Bankkompanie,

preskrbuje izplačila v Avstriji, Češkoslovaški in Madžarski po najugodnejših dnevnih kurzihi.

Valute se prevzemljejo po najboljših cenah. 1526

V. Marsano „Timex“ ZAGREB

Telefon 226 Mikulčeva L. I.

Moderne tvorniške oprave, stroji za vso industrije, precizijsko in grobo orodje, zastopniki prvovrstnih tvornic, prodajna pisarna za Jugoslavijo tvrdke G. Rot, A. G., Wien III. Hidravličke naprave, motorji vseh vrst opreme za mine.

Razpis.

Poverjenišvo za socijalno skrb v Ljubljani odda potom javne, pismene ponudbene obravnave

težakša, zidarska in železobetonska dela za gradnjo „Invalidskega doma“ na Mirju v Ljubljani.

Ponudbene obravnave se zamorejo udeležiti le tvrdke jugoslovanske pristojnosti, katere so za izvršitev predmetnih del opravilne in strokovno kvalificirane.

Dela se bodo oddala po enotnih cenah, katere je s številkami in besedami vpisati v popis del in s številkami v proračun, kateri je popolnoma sešeti in izpolniti.

Pravilno kolekovane in zapečatene ponudbe z naslovom: Ponudba za težakša, zidarska in železobetonska dela za „Invalidski dom“, je oddati najpozneje do 21. marca 1921 do pol 12. ure dopoldne v ložišče invalidskega oddelka poverjenišva za socijalno skrb v St. Peterski vojašnici v Ljubljani.

Komisijonalno odprte ponudbe, kateremu gospodje ponudniki lahko prisostvujejo, se vrši istotam pol ure pozneje.

Ponudbe je staviti na v to svrhu pripravljene formularje, katere dobi vsaka tvrdka v zgoraj navedenem vložišču, dokler bo zaloga zadostovala in duplo, proti povračilu režijskih stroškov.

Stavbni načrti, splošni in posebni pogoji bodo razgrnjeni na vpogled pri istem vložišču od 14. t. m.

Ponudbam mora biti priloženo potrdilo deželne finančne blagajne o vloženi kavciji v višini 5%, skupne zaokrožene ponudene vsote.

Na neokolekovane, popolnoma neizpolnjene, s potrdilom o plačani kavciji neopremljene ali pozneje predložene ponudbe, se ne bo oziralo.

Dela se dodo oddala le podjetniku, kateri se zaveže prirediti z delom takoj po izdanem naročilu in ga z največjo energijo solidno in v določenem terminu izvršiti.

S preložitvijo ponudbe je ponudnik vezan ostati 30 dni od dneva odprtja ponudb v besedi.

Poverjenišvo za socijalno skrb si pridržuje pravico, oddati delo brez ozira na višino ponujene svote ali ponudbeno obravnavo popolnoma sistirati.

V LJUBLJANI, dne 11. marca 1921.

Poverjenišvo za socijalno skrb v Ljubljani.